

BABY'S EERSTE

Miljoenen

ONTDEK DE 11 GEHEIMEN VOOR EEN FINANCIËEL
STABIELE TOEKOMST VOOR JOUW GEZIN EN JEZELF

HARM VAN WIJK & CHRISTIAN DE KOK

Baby's eerste
MILJOEN

*Ontdek de 11 geheimen
voor een financieel
stabiele toekomst voor
jouw gezin en jezelf*

Harm van Wijk & Christian de Kok

Inhoud

Inleiding	6
Geheim 1. Het Grootste piramidespel ter wereld	9
<i>Het grote probleem van de AOW</i>	
Geheim 2. Banken beroven je van 80% van je vermogen	15
<i>Verborgten kosten zijn een bankrover voor je resultaat</i>	
Geheim 3. Het achtste wereldwonder volgens Albert Einstein	23
<i>Hoe samengestelde interest je vermogen laat groeien</i>	
Geheim 4. Stop de gaten in jouw vergiet	29
<i>De rol van inflatie op jouw vermogen</i>	
Geheim 5. Volg het spoor van de grote olifanten	35
<i>Maak gebruik van de kennis en expertise van de grote spelers</i>	
Geheim 6. De enige free lunch bij beleggen	43
<i>Spread je risico's</i>	
Geheim 7. De twee zekerheden in het leven	53
<i>Hoe regel je het allemaal goed voor later?</i>	
Geheim 8. Een andere hand in de portemonnee	79
<i>Verpleeghuis, eigen bijdrage en wie beslist voor jou als je dat niet meer kunt?</i>	
Geheim 9. Het geld aan een (juridisch) touwtje, hoe werkt dat? ..	87
<i>Wat kun je schenken?</i>	
Geheim 10. Ongewenste erfgenamen – Wat nu?	93
<i>Wat nu? Anderen gaan er met jouw geld vandoor</i>	
Geheim 11. Wat gebeurt er na de dood?	103
<i>Je bent dood en dan?</i>	
Hoe nu verder?	111
Over de auteurs	113
Nawoord	117

Inleiding

We kunnen niet om geld heen. Eten, drinken, onderdak, maar ook bij scholing of zorg speelt geld een grote rol. Je moet er niet aan denken dat je kind of kleinkind geen geld heeft voor de primaire levensbehoeften toch? Daarom wil je hen helpen waar je maar kan. Er is zelfs een noodzaak om bepaalde zaken te regelen gezien de ontwikkelingen in de wereld.

Sommige dingen kosten weinig moeite en hebben een groot effect, zoals je zult lezen in dit boek. Zeker deze zaken wil je natuurlijk regelen. Misschien wil je echter ook wel de zaken regelen die iets meer moeite kosten, maar wel essentieel zijn en het verdienen om vandaag of morgen nog te regelen.

In dit boek bundelen een notaris en een belegger hun krachten, om in heldere bewoordingen de belangrijkste geheimen te onthullen die een grote invloed hebben op de financiële toekomst van jouw kind of kleinkind. In de eerste 6 geheimen lees je op welke manieren je je geld kan laten groeien. In geheim 7 t/m 11 gaat het over de risico's die je loopt om je geld kwijt te raken, of in verkeerde handen te laten komen.

Dit boek is speciaal voor jou als jij goed wilt zorgen voor jouw kinderen en kleinkinderen. Als je wilt weten wat je moet doen en waarom je dit moet doen, dan is dit boek een aanrader.

De geheimen zijn voorzien van praktijkvoorbeelden en tips. Aan het einde van stap 1 t/m 6 vind je een opdracht om je te helpen ook daadwerkelijk aan de slag te gaan. Mijn advies is uiteraard om de opdrachten ook echt uit te voeren. Zo haal je het meeste uit het boek en zorg jij ook goed voor degenen van wie je houdt.

De geheimen in dit boek stapelen op elkaar, je kunt ze dus het beste lezen op de aangewezen volgorde. Mocht je niet kunnen wachten om een specifiek geheim te ontrafelen, gewoon doen.

Wanneer je direct actie wilt ondernemen, kun je ook vooruit spoelen naar onze boekbonuspagina: **www.babyseerstemiljoen.nl**. Daar vind je nuttige informatie, checklist en andere hulpmiddelen.

In alle gevallen: veel leesplezier gewenst!

Harm van Wijk en Christian de Kok

Geheim 1

*Het grootste
piramidespel
ter wereld*

Door: Harm van Wijk

Het grote probleem van de AOW

In dit geheim wordt duidelijk waarom je de rest van dit boek moet lezen. Want, wat is er aan de hand met jouw oudedagsvoorziening en dat van je kinderen en kleinkinderen. Dit eerste geheim laat je zien wat het probleem met de AOW is en in de rest van dit boek zie je hoe je dit kunt oplossen.

Steeds minder jongeren kunnen opdraaien voor dit omslagstelsel

De AOW dreigt onbetaalbaar te worden als gevolg van de vergrijzing. Dit jaar zijn er weer 214.000 mensen bijgekomen die 65 jaar zijn geworden. Ieder jaar komen er ruim 200.000 bij. Er zijn echter steeds minder jongeren die kunnen opdraaien voor dit omslagstelsel.

De AOW is in 1947 ingevoerd als de Noodwet Ouderdomsvoorziening. Deze 'tijdelijke' oplossing voor de ouderen (niets is zo permanent als een tijdelijk overheidsprogramma) na de Tweede Wereldoorlog werd betaald door de jongeren. Dit omslagstelsel (de jongeren betalen voor de ouderen) werkte in 1950 goed, omdat er toen weinig ouderen waren en veel jongeren.

Voor elke persoon van 65 of ouder waren er toen 8,7 mensen tussen 24 en 65 jaar. Zij konden dus prima samen voor de ouderen zorgen. Nu er echter meer ouderen zijn, dreigt dit omslagstelsel (lees piramidespel) voor problemen te zorgen in Nederland. Wat de jongeren aan premies inleggen, wordt direct uitgekeerd aan de ouderen. De AOW is daarom niet meer te betalen.

Als je de klok een paar jaar vooruit zet, dan zie je dat er in 2042 naar verwachting voor iedere 65-plusser nog maar iets meer dan 2 personen tussen 24 en 65 jaar zijn (in plaats van die 8,7 in 1950). Nu zorgen nog 2,67 personen voor een 65-plusser. Er zijn dus steeds minder mensen te vinden om de AOW te betalen en er komen steeds meer mensen die er gebruik van moeten maken.

Wat als de AOW-bubbel barst?

De bruto-uitkering per 1 januari 2022 (voor mensen met een gezamenlijke huishouding) is nu € 901,07 per maand en voor alleenstaanden € 1316,77 per maand. Iedere pensioenberekening gaat uit van een AOW-uitkering, maar wat als de AOW-bubbel barst? Dit piramidespel stopt namelijk als er te weinig betalers zijn voor de ontvangers. Dat lijkt, zo hebben we gezien, een kwestie van (weinig) tijd.

Wat doe je als je (niet-geïndexeerde of zelfs gekorte) pensioen ook nog eens wordt getroffen door het steeds verder uitkleden van de AOW? Zeker in een periode dat de inflatie (fors) oploopt? Hoe vang je een daling van € 900 of € 1300 op je maandelijks inkomen op? Ga je net als in Amerika boodschappen inpakken met je van reuma kromgegroeide handen, of dag en nacht als Uber-chauffeur werken?

Voor de meeste mensen is de ouderdomsvoorziening gebaseerd op 4 pijlers: de AOW, het pensioen, een levensverzekering en de eigen beleggingen. Voorheen was dit voldoende om zorgeloos van een ouderdom te genieten.

Voor veel Nederlanders is de AOW een van de belangrijkste pijlers onder de ouderdomsvoorziening. Misschien is de AOW voor jou (nog) geen probleem, maar wel voor je (klein)kinderen. Wanneer de pensioenfondsen minder gaan uitkeren, door de vergrijzing en de magere resultaten, dan wankelen er al 2 pijlers.

Als dan ook nog de (woeker)polissen bij de verzekeraars, vanwege de hoge kosten en magere resultaten, niet doen wat ze hebben beloofd en we weten dat 90% van de particuliere beleggers niet succesvol is, dan wankelen dus alle 4 de pijlers onder jouw ouderdomsvoorziening. Zeker in een tijd waarin door de inflatie de prijzen steeds sneller stijgen, is het noodzakelijk om in actie te komen.

Effect van deze vergrijzing op de huizenmarkt

De huizenmarkt is op dit moment (nog) gespannen door onder andere een grote toestroom van vluchtelingen en tal van overheidsbemoedienis. De vergrijzing heeft echter ook effect op de huizenmarkt. Momenteel is de levensverwachting voor een Nederlandse man 80,5 jaar en voor een Nederlandse vrouw 83,6 jaar. De mensen die vlak na de Tweede Wereldoorlog zijn geboren (de babyboomers) zorgen voor een piek in het aantal begrafenissen en crematies.

'Bevolkingsprognoses voor de verdere toekomst laten zien dat het aantal sterfgevallen kan stijgen van 137.000 per jaar in 2005 tot 225.000 in 2050. Dat is een stijging van maar liefst 65%, terwijl de totale bevolking van Nederland in hetzelfde scenario zal toenemen met slechts 4%', zo lezen we op www.begraafplaats.nl.

Maar wat gebeurt er met de koopwoning als iemand is overleden?

In de grafiek op het CBS is duidelijk te zien dat er nu al meer ouderen dan jongeren zijn. Veel aanbod dus van koopwoningen en minder vraag. De huizenmarkt in Nederland kan door deze vergrijzing, net als de AOW dus, ernstig worden beïnvloed (zie ook www.beleggen.com/een-kaartenhuis). Bedenk je wat hiervan de invloed op het consumentenvertrouwen is. Een (forse) daling van de huizenprijs zal het vertrouwen van de consument aantasten. Dit heeft invloed op de consumentenbestedingen, want als het vertrouwen in de economie laag is, gaan mensen minder uitgeven. Het slechtste wat je nu dus kunt doen, is nietsdoen en maar hopen dat het vanzelf goedkomt.

*Wil je niet wachten en direct aan de slag met beleggen, kijk dan op www.beleggen.com/training voor een gratis training over succesvol beleggen of bestel mijn gratis boek *In 10 stappen succesvol beleggen* op www.boek.beleggen.com en ervaar zelf hoe je eenvoudig jouw financiële kennis in het algemeen en jouw beleggingsvaardigheden in*

het bijzonder kunt verbeteren. Bestel dat boek nu gratis en het valt dan op jouw deurmat wanneer je dit boek uit hebt.

De volgende generaties hebben de wind tegen

Voor jouw kinderen en kleinkinderen zijn de vooruitzichten nog minder gunstig. Denk aan de vergrijzing, de steeds verder oplopende staatsschuld, de oplopende rente op de groeiende schuldenberg, de verdere automatisering en robotisering. Dit zorgt voor een verdere druk op jouw inkomen om maar wat te noemen. De babyboomgeneratie heeft in veel opzichten de wind mee gehad. De volgende generaties hebben echter helaas flink wind tegen.

Maar wat dan? Gelukkig is er een oplossing. In dit boek leggen wij uit hoe jij kan zorgen voor een goede financiële basis voor je kinderen, je kleinkinderen en niet te vergeten voor jezelf, eigenlijk voor iedereen van wie jij houdt. Je leert wat je moet doen en vooral welke valkuilen je moet vermijden, zoals hoge kosten en belasting. Naast beleggen zijn namelijk onderwerpen zoals schenken en erven ook van groot belang.

Weet jij wat je verwachte inkomen op je pensioendatum is op basis van de 4 pijlers:

1. AOW
2. Pensioen
3. Polis
4. Belegging

Kan je inschatten wat je verwacht nodig te hebben aan inkomen op basis van een aantal varianten voor de inflatie van bijvoorbeeld*:

1. 2%
2. 4%
3. 6%
4. 10%

*Houd hierbij rekening met het rente-op-rente-effect van de inflatie, zoals beschreven in geheim 3 (7 jaar maal 10% inflatie is niet 70% maar 100% stijging van de prijzen).

Geheim 2

*Banken
beroven je
van 80% van
je vermogen*

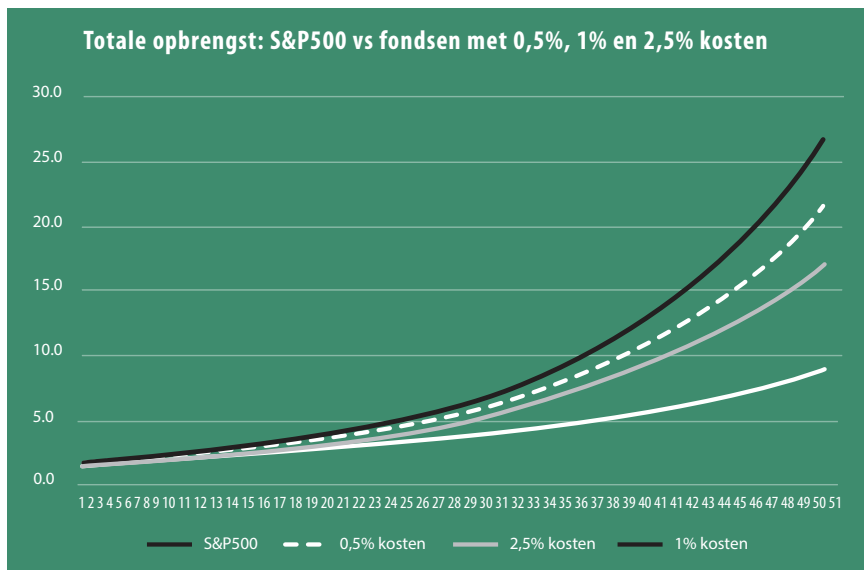
Door: Harm van Wijk

**Verborgene kosten zijn een bankrover
voor je resultaat**

Dit tweede geheim gaat over kosten. De kosten bij het beleggen zijn een belangrijke factor, waardoor jij en je (klein)kinderen in de financiële problemen (kunnen) komen. Enkele procenten aan kosten per jaar kunnen een enorm verschil maken, zo berekende Stewart Neufeld, een assistent-professor aan de Wayne State University. Door 2,5% aan kosten per jaar te besparen, heb je vijf keer zoveel op je rekening staan. Hoe banken dat doen? Door elk jaar (geruisloos) wat (verborgen) kosten in rekening te brengen.

Vijf keer zoveel op je bankrekening

De S&P 500, de index van de 500 grootste Amerikaanse aandelen, groeide met ongeveer een factor 25 in 50 jaar tijd. Een fonds dat het 2,5% slechter doet dan de S&P 500 groeit met slechts een factor 5 in 50 jaar tijd. Dit scheelt gemeten over meerdere jaren dus ongeveer een factor 5 van wat op je bankrekening zou kunnen staan. Bizar toch? Een factor 5 verschil vanwege 2,5% kosten per jaar dus. Banken beroven je daarmee dus van circa 80% van je vermogen. Op www.beleggen.com/geheimen vind je meer informatie over dit onderzoek.

Het lijkt op een klein bankrovertje die ongemerkt jaarlijks kleine stukjes steelt van jouw zuurverdiende spaargeld. Omdat het met kleine beetjes gaat, merk je het nauwelijks. Tot je dus het effect op de lange termijn ziet en blijkt dat meer dan de helft van je vermogen is verdwenen. Dit ontdekte ook de Vereniging van Effectenbezitters (VEB) die op verzoek van het tv-programma Kassa onderzoek deed naar de kosten van vermogensbeheerders.

60% van de originele inleg gaat op aan kosten

De conclusie van de VEB was dat tot 60% van de originele inleg op gaat aan kosten. Evi van Lanschot (een online vermogensbeheerder) rekent € 13.540,24 aan kosten op een inleg van € 25.000. Alex Vermogensbeheer rekende zelfs meer dan € 14.000 aan kosten op een inleg van € 25.000, zo berekenden Paul Koster (directeur van de VEB en in het verleden bestuurslid van de Autoriteit Financiële Markten) en Marien van den Heuvel (Vereniging van Effectenbezitters).

Deze kosten bevatten nog niet een aantal indirecte kosten. Hierover kregen de onderzoekers nauwelijks informatie, dus deze konden niet in de vergelijking worden meegenomen. De kosten zijn in werkelijkheid dus nog hoger. Dit alles heeft natuurlijk een enorme invloed op je eindkapitaal, zo concludeert tv-programma Kassa.

Pieter Wind van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) reageerde tijdens het tv-programma op deze schokkende resultaten. Volgens de VEB is het grootste probleem dat de kosten, die jaar in jaar uit in rekening worden gebracht, ondoorzichtig zijn. De consument weet dus niet wat de totale kosten zijn. Helaas heeft de AFM nog geen actie ondernomen om dit soort wantoestanden aan te pakken. Laten we eens kijken naar de resultaten van beleggingsfondsen, Alex en Evi van Lanschot.

Geen enkele portefeuille van Evi was in staat om de AEX-index te verslaan, en het risico is ook niet proportioneel lager. Waarom zou je willen kiezen

voor een lager rendement en een hoger risico? Waar ik persoonlijk veel moeite mee heb, is het feit dat geen enkel beleggingsprofiel van Evi van Lanschot in staat is om de AEX-index bij te houden. Een deel van de verklaring is natuurlijk de enorme kostencomponent.

Na aftrek van inflatie en belasting blijft er niets over

Waar ik mij eerlijk gezegd nog meer over verbaas, is dat er niet minder dan 25.000 klanten een bedrag van anderhalf miljard euro (€ 1.500.000.000!!!) aan Evi hebben toevertrouwd. Na aftrek van inflatie en vermogensrendementsheffing is schraalhans ook keukenmeester bij Evi. Ik heb de moeite genomen om de jaarlijkse rendementen te berekenen die van Lanschot op de website publiceert.

	zeer defensief	defensief	neutraal	offensief	zeer offensief	AEX GR
2002	10%	0%	-2%	-5%	-7%	-13%
2003	-3%	10%	13%	19%	24%	8%
2004	35%	7%	7%	8%	9%	7%
2005	-16%	10%	13%	21%	26%	31%
2006	3%	5%	7%	11%	14%	17%
2007	-3%	-5%	-8%	-13%	-16%	8%
2008	-13%	-17%	-21%	-29%	-35%	-50%
2009	9%	13%	16%	22%	27%	42%
2010	5%	7%	10%	17%	21%	9%
2011	3%	1%	-1%	-4%	-6%	-9%
2012	7%	8%	8%	7%	8%	14%
2013	3%	3%	3%	4%	5%	21%
2014	13%	16%	17%	18%	21%	9%
2015	-1%	-3%	-4%	-4%	-6%	7%
2016	2%	5%	7%	9%	10%	14%
2017	4%	5%	7%	9%	10%	17%
2018	0%	0%	0%	-1%	-7%	-7%
2019	9%	12%	16%	19%	21%	29%
2020	5%	3%	2%	2%	0%	6%
2021	4%	6%	13%	20%	27%	31%
samengesteld rendement	3,5%	4,1%	4,9%	5,9%	6,1%	7,5%
standaard-deviatie	6,3%	5,2%	7,1%	10,3%	13,1%	12,9%

Vermogensbeheerders en beleggingsfondsen blijken geen enkele waarde toe te kunnen voegen: de kosten zijn hoger dan het extra rendement. Dit geldt dus ook voor Evi van Lanschot, zo blijkt uit de rendementscijfers op hun eigen website: de gemiddelde jaarlijkse rendementen liggen tussen 3,5% en 6,1% per jaar.

Uit diverse onderzoeken blijkt dat gemiddeld slechts 12-18% van de beleggingsfondsen in staat is om de index te verslaan. Keer op keer zien we soortgelijke conclusies: '94% van de fondsen doet het slechter dan de SP500'. Een bekend onderzoek is dat van Jack Bogle, de oprichter van de Vanguard Group. Een onderzoek door de Amerikaanse hoogleraren Edelen, Evans en Kadlec onderstreept de conclusie van Bogle dat de kosten enkele procenten per jaar zijn, waardoor de index niet kan worden verslagen.

Leer zelf beleggen!

Wil je het toch uitbesteden, kijk dan heel goed naar de kosten en welke rendementen deze partij heeft behaald. Denk je dat je nog wat overhoudt (na kosten, belasting en inflatie) als je het uitbesteedt? Wanneer je het zelf doet, bespaar je duizenden euro's aan kosten en kun je een veelvoud aan vermogen opbouwen. Dat is als eerste verdiend!

96% van de beleggingsfondsen doet het slechter dan de index

Bogle concludeerde in 2007: 96% van de Amerikaanse beleggingsfondsen doet het slechter dan de Vanguard 500 index fund. De top 4% behaalde een plus van 0,6% per jaar. De overige 96% behaalde gemiddeld 4,8% per jaar minder dan de index, zo concludeerde Bogle in 2007.

De oorzaak is dat veel fondsen en vermogensbeheerders graag dicht in de buurt willen blijven van de index. Als de markt stijgt, dan willen ze niet achterblijven. Als de markt daalt, dan kunnen ze de schuld aan de markt geven. Maar ze willen natuurlijk wel hun jaarlijkse kosten in rekening brengen.

In 2008 meldde kredietbeoordelaar S&P dat slechts één op de tien meer rendement haalde dan de index. In 2010 kwam de grote Amerikaanse

fondsbeheerder Dimensional tot een vergelijkbare bevinding. De percentages verschillen per onderzoek, maar de strekking is gelijk: vrijwel geen enkele vermogensbeheerder of fondsmanager kan de index verslaan vanwege de hoge kosten. En dat heeft een enorme invloed op je vermogen.

Stel dat je geld had geïnvesteerd bij Alex (dat daarna is opgegaan in Binck, dat daarna is opgegaan in Saxo. Een truc die in de financiële wereld vaker wordt uitgehaald om slechte resultaten onder het tapijt te vegen).

- Met een Defensief profiel had je een gemiddeld jaarlijks rendement van +3,5%
- Met een Behoedzaam profiel had je een gemiddeld jaarlijks rendement van +4,7%
- Met een Offensief profiel had je een gemiddeld jaarlijks rendement van +4,3%
- Met een Speculatief profiel had je een gemiddeld jaarlijks rendement van +2,1%
- Met een Zeer speculatief profiel had je een gemiddeld jaarlijks rendement van +7,8%

Zo meldde de website van Alex Vermogensbeheer.

Grote tv- en radiocampagnes voor miljoenen euro's werden ingezet om iedereen te laten weten dat Alex 66% rendement had behaald tussen 2009 en 2014. Maar kun je trots zijn op 66% rendement, terwijl de AEX meer dan verdubbelt? De AEX steeg van 2009 tot 2014 van 200 naar 500 punten. 150% stijging dus. Volgens Alex wel... en duizenden klanten parkeerden daarom miljarden euro's aan vermogen bij Alex.

Alle aanbieders rekenen reusachtige kosten

Onderzoek van vermogensbeheerder Peter van der Slikke toont aan dat de verschillen groot zijn, maar bij alle aanbieders zijn de kosten reusachtig. Aangezien tienduizenden aandelen- en obligatiefondsen

van banken in circa 90% van de gevallen een slechter rendement behalen dan de index, is het de vraag of de vermogensbeheerders dat wel kunnen.

Inventariseer waarin jij je geld hebt geïnvesteerd en probeer te achterhalen wat de werkelijke kosten zijn die je nu betaalt op jaarbasis. Bereken wat de invloed is over meerdere jaren.

Verdiep je verder in bewezen succesvolle strategieën, zodat je je beleggingen zelf kunt doen. Meld je bijvoorbeeld aan op **www.beleggen.com/training** voor een gratis training over succesvol beleggen en ontvang daarbij het gratis boek over de 16 meest succesvolle beleggingsstrategieën.

Geheim 3

*Het achtste
wereldwonder
volgens
Albert Einstein*

Door: Harm van Wijk

**Hoe samengestelde interest je
vermogen laat groeien**

Dit geheim leert je hoe je gebruik kan maken van het achtste wereldwonder om financieel vrij te worden. 'Stel niet uit tot morgen, wat je vandaag kunt doen', is een bekend Nederlands spreekwoord. Dat geldt vooral voor beleggen. Iemand die niet vroeg begint met beleggen, is een dief van zijn eigen portemonnee. De oorzaak? Samengestelde interest, oftewel compounding.

Albert Einstein noemde compounding 'het achtste wereldwonder', waardoor een kleine investering met een rendement van bijvoorbeeld 10% per jaar kan uitgroeien tot een enorm vermogen. Vanwege het 'rente-op-rente-effect' groeit kapitaal niet lineair, maar exponentieel: het rendement op je vermogen genereert zelf ook weer rendement. Hoe eerder je begint, hoe sneller en sneller je vermogen groeit en groeit en groeit.

Er zijn 3 beleggers: A, B en C. Belegger A belegt ieder jaar vanaf zijn 26^e consequent € 2000,- per jaar tot aan zijn 65^e. A ziet na 40 jaar zijn kapitaal toenemen tot € 893.704, oftewel een factor 12 ten opzichte van het geïnvesteerde vermogen.

Dit is een indrukwekkende prestatie, maar het kan nog beter. Belegger B begint al op zijn 19^e te beleggen en investeert slechts 7 jaar € 2000. Kortom, nadat hij € 14.000 heeft geïnvesteerd, stopt hij met het toevoegen van gelden. Op zijn 65^e is het geïnvesteerde bedrag met een factor van 65 toegenomen tot € 930.641.

Dit is ook prachtig, maar het kan nog beter: Belegger C begint evenals B al op zijn 19^e te beleggen, maar blijft consequent ieder jaar tot zijn 65^e € 2000,- per jaar toevoegen. Hij ziet zijn vermogen toenemen tot € 1.824.345. Dit is een mooi bedrag om op je rekening te hebben staan op je 65^e. De jaarlijkse investering bedraagt dus slechts € 2000, wat neerkomt op € 167 per maand.

Iedereen kan miljoenen op zijn rekening hebben

Zo bezien, is dit niet iets wat voor slechts een enkeling is weggelegd. Iedereen (nou ja, een heel grote groep) kan dus miljoenen op zijn rekening hebben staan op z'n 65^e, mits je vroeg genoeg begint en consequent (zeker de eerste jaren!) een (klein) bedrag toevoegt aan je effectenrekening, of dus aan de effectenrekening van je (klein)kind.

Deze wijsheid kun je ook lezen in het boek *De Rijkste Man van Babylon* uit 1926, geschreven door George S. Clason. Wanneer je consequent 10 tot 30% van je inkomsten niet uitgeeft, maar investeert, bouw je een kapitaal op, zodat je later als een vorst kunt leven. Maar wie doet dit? En hoe kan je je (klein)kinderen hierbij helpen?

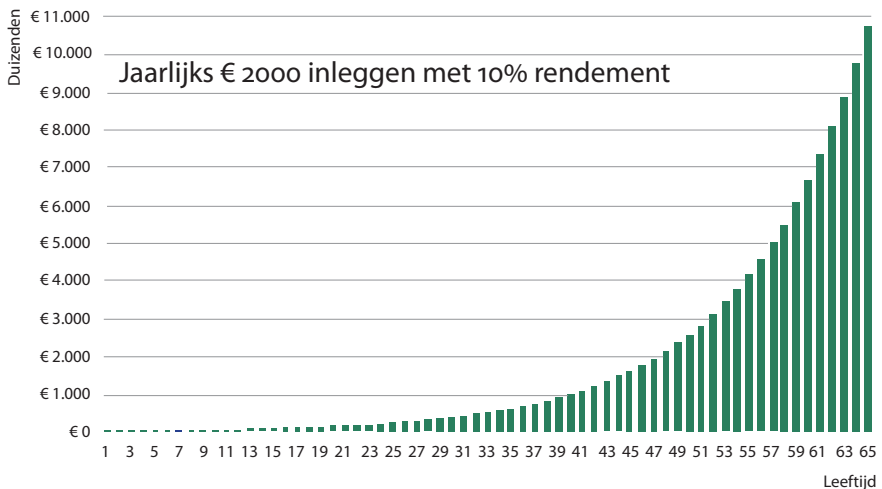
Om het voorbeeld nog duidelijker te maken, laat ik ook even zien hoe de rekening van mijn zoontjes Lars en Sven eruitziet wanneer ik voor hen jaarlijks € 2000 beleg. 65 jaar lang iedere maand € 166,67 inleggen (€ 2000 per jaar dus) is samen € 130.000. Dit bedrag groeit aan tot € 10.766.156, een factor 82 dus.

Een inkomen van € 1 miljoen per jaar

Bijna € 11 miljoen dus, met slechts € 166,67 per maand. Alleen al aan rente / dividend / winstgroei levert dit mijn zoontjes op de leeftijd van 65 dan ruim € 1 miljoen per jaar op. Dit is de kracht van samengestelde interest, onder voorwaarde dat je (of je (groot)ouders) vroeg begint.

Wanneer je bijvoorbeeld 1 jaar later zou beginnen, scheelt dat € 980.741, namelijk het verschil tussen € 9.785.415 en € 10.766.156. Die eerste € 2.000 groeit dus aan tot bijna € 1 miljoen. Alle reden om het beleggen niet uit te stellen, maar vandaag te beginnen. Immers, de beste tijd om een boom te planten is 20 jaar geleden, maar wanneer je dat niet hebt gedaan, is VANDAAG het beste moment om dat te doen!

Kan het nog beter? Ik ben ervan overtuigd dat het beter kan. 10% is immers niet uitzonderlijk. Wanneer je kijkt naar bijvoorbeeld de koerswinst van de 500 grootste Amerikaanse bedrijven over de afgelopen 89 jaar, dan zie je dat de S&P500 gemiddeld 7% per jaar is gestegen (van 6,67 punten naar 2.617 punten in 2022). Tel hierbij 3% dividend op en je ziet dat 10% niet onmogelijk was. Voor 10% zou je dus simpelweg de index hebben gevolgd. Dat kan een kind, nietwaar?

Hoe eerder je begint met beleggen, des te beter. Als je het heft in eigen hand neemt, kun je systematisch, zonder emotie, een gespreide portefeuille opbouwen. Je (klein)kinderen en/of partner zullen je dankbaar zijn als voor hen vroegtijdig een portefeuille is opgebouwd. Voldoende vermogen ligt binnen handbereik, mits je nu begint. Iedere dag (!) wachten, scheelt op het einde € 2687 (€ 980.741 gedeeld door 365 dagen).

Stel, je kan kiezen voor een miljoen euro of 1 cent die 28 dagen lang iedere dag wordt verdubbeld. Wat zou je liever hebben? De cent groeit in 28 dagen dan naar € 1,3 miljoen. Dat is de kracht van compounding! Je geld verdubbelt elke 7 jaar wanneer je gemiddeld circa 10% per jaar maakt. Het rendement gaat namelijk zelf ook mee renderen. Wanneer je 20% rendement per jaar maakt, verdubbelt je geld iedere 4 jaar.

Winstgevende systemen

Middels (een combinatie van) strategieën zijn nog betere rendementen mogelijk dan 10% per jaar. Kijk maar eens naar Warren Buffett, met gemiddeld 20% rendement per jaar. De sleutel tot succes is het gedisciplineerd volgen van een bewezen systeem, waarbij je de risico's beperkt. Winstgevende posities krijgen de tijd om door te groeien, terwijl verliezen snel worden afgekappt. Dit vormt een goede basis om optimaal te kunnen profiteren van Einsteins 'achtste wereldwonder'.

Je ziet dat het niet ingewikkeld is om een goed pensioen op te bouwen voor jezelf of voor bijvoorbeeld je (klein)kind. Je hoeft niet afhankelijk te zijn van wankelende pensioenfondsen, een onbetaalbare AOW of dure woekerpolissen, mits je vroeg begint. Zorg voor spreiding, lage kosten en een bewezen succesvolle strategie.

Start voor je (klein)kinderen door het openen van een rekening op hun naam en stort hierop een bedrag. Verdiep je verder in beleggen en zorg voor een hoger rendement in combinatie met een lager risico middels (een combinatie van) bewezen succesvolle strategieën. Betrek je (klein)kinderen hierbij, zodat je ze niet alleen financieel helpt, maar ook met de juiste kennis en succesvolle gewoontes.

Geheim 4

*Stop de gaten
in jouw vergiet*

Door: Harm van Wijk

**De rol van inflatie op
jouw vermogen**

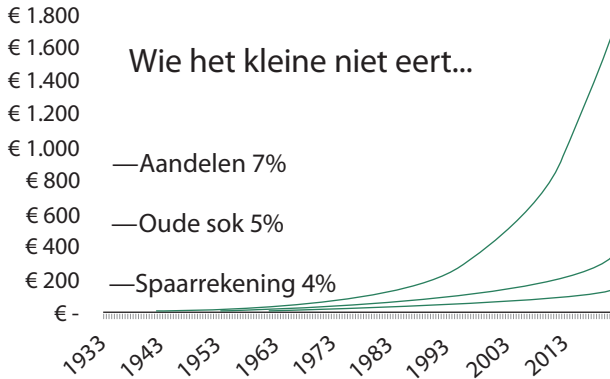
Dit geheim gaat in op wat er nog meer kan misgaan op het pad naar financiële vrijheid en wat je daaraan kan doen natuurlijk. De invloed van kosten en rendement heb je al gezien in de voorgaande geheimen. Er is echter nog een aantal factoren, dat een grote invloed heeft op jouw vermogen. Denk aan inflatie en (erf)belasting.

Misschien ken je wel het waterspelletje, waarbij je met een bekertje met gaatjes moet proberen water naar de overkant te brengen. Met je vermogen is het net zo. Door de belasting en de kosten blijft er echter weinig over, hoe hard je ook rent. Laten we eens kijken naar de invloed van inflatie.

99% van de waarde is verdwenen

De centrale banken hebben in de afgelopen jaren enorm veel geld bijgedrukt. De waarde van de euro en de dollar is daardoor fors gedaald. 99% van de waarde is inmiddels verdwenen. De hoeveelheid geld in omloop (de M1-geld-hoeveelheid in euro's) is meer dan vervijfvoudigd in de afgelopen 20 jaar. Bij de Amerikaanse Fed is de M1-geldhoeveelheid sinds 2020 gegroeid van 4.000 miljard naar 20.000 miljard. En jij maar rennen met je bekertje...

Vergelijk het met een stad. Wanneer je de hoeveelheid geld verdubbelt, maar er komen niet meer huizen bij, dan zullen de prijzen van deze huizen verdubbelen. Niet omdat de huizen meer waard worden, maar omdat tweemaal zoveel geld beschikbaar is voor dezelfde hoeveelheid huizen. De waarde van het geld halveert wanneer er tweemaal zoveel in omloop is. Daarom zie je ook dat de prijzen van huizen, aandelen, cryptocurrency, etc. stijgen.

Het laatste gouden tientje werd geslagen in 1933. Een gouden tientje, dat in een oude sok was gestopt, is in 2022 circa € 350 waard. 77 keer meer dus dan 89 jaar geleden. Omgerekend kun je stellen dat de inflatie over de afgelopen 89 jaar gemiddeld 5% is geweest.

Daarmee is 99% van de waarde dus verdwenen als je bijvoorbeeld papiergeld, nikkel, koper of messing (waar ze nu munten mee maken) in je oude sok zou hebben gedaan. Of in nullen en enen op je bankrekening. Door de inflatie verlies je 99% van je koopkracht.

Beleggen levert 10 keer meer op dan sparen

Het verschil tussen 4%, 5% of 7% is enorm, zo is te zien in de grafiek. 89 jaar lang een bedrag van € 4,54 (10 gulden) op een spaarrekening tegen 4% was geëindigd in € 148,94. Wanneer je 89 jaar lang een bedrag van € 4,54 had belegd met gemiddeld 7% dan was dat geëindigd in € 1766,07. Meer dan 10 keer meer dan met 4% dus!

De 5% inflatie (1% meer dan de spaarrente waarmee wij rekenen) zorgt ervoor dat de koopkracht over deze periode door de inflatie meer dan gehalveerd is. Een rendement van 4 of 5% maakt over deze periode dus meer dan een factor 2 uit door het rente-op-rente-effect. Maar waarom kiezen voor een oude sok? Dat kan veel beter!

Aandelen deden het, ondanks de verschillende crisissen en crashes, veel beter. Op 2 januari 1933 stond de S&P500 op 6,67 punten en de S&P500-index noteert in 2022 rond 2617 punten, 392 keer meer dus. De gemiddelde jaarlijkse stijging is dan 7%, meer dus dan de 5% inflatie. En dat maakt een enorm verschil, getuige de grafiek.

Overigens hebben we met de stijging van 7% de dividenden niet eens meegerekend. Dividend is een deel van de winst van het bedrijf dat wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Ga je uit van gemiddeld 3% dividend per jaar, dan kom je op 10% per jaar. Het herinvesteren van deze dividenden heeft een enorme invloed op jouw vermogen! Laten we de cijfers eens op een rij zetten.

jaren	7%	10%
1	€ 1.070	€ 1.100
2	€ 1.145	€ 1.210
3	€ 1.225	€ 1.331
4	€ 1.311	€ 1.464
5	€ 1.403	€ 1.611
7	€ 1.606	€ 1.949
10	€ 1.967	€ 2.594
20	€ 3.870	€ 6.727
30	€ 7.612	€ 17.449
40	€ 14.974	€ 45.259
50	€ 29.457	€ 117.391
60	€ 57.946	€ 304.482
70	€ 113.989	€ 789.747

Als je wilt weten in hoeveel jaar er een verdubbeling optreedt, dan neem je als vuistregel: deel 72 door het percentage van de jaarlijkse groei. Dus 72 gedeeld door 7, dan duurt het circa 10 jaar voor je geld is verdubbeld. Bij 10% is dat dus circa 7 jaar (72 gedeeld door 10).

Wanneer dividenden dus worden geherinvesteerd, dan levert dat bij 7% na 70 jaar een uitkomst op van € 113.989 en bij 10% is dat € 789.747, oftewel een verschil van € 675.758. Richt je dus op net dat procentje extra rendement, lage kosten en hou de lange termijn in je achterhoofd bij de opbouw van jouw vermogen en het vermogen van degene van wie je houdt.

Spread je vermogen over verschillende assets. Verdiep je in goud en zilver, cryptocurrency, maar zeker ook in aandelen. Je koopt daarmee een stukje van een bedrijf. De koersen van aandelen hebben minder last van inflatie omdat zowel de kosten als de opbrengsten onderhevig zijn aan inflatie. Kijk maar eens naar de beursindex van bijvoorbeeld Zimbabwe, waar enorme inflatie is.

Inflatie is eigenlijk een verkapte vorm van belasting

En wat te denken van de belasting? Wat denk je dat het met je vermogen doet als je 1,2% vermogensrendementheffing betaalt of 30% roerende voorheffing? Inflatie is eigenlijk al een verkapte vorm van belasting, omdat het geld wordt gecreëerd uit lucht. Dat gaat jaar in jaar uit maar door. De centrale banken lijken de laatste tijd compleet op hol te zijn geslagen.

Mocht je dan zo vaak op en neer zijn gelopen met je bekertje, dat je ondanks het lage rendement, de hoge kosten, de hoge inflatie en de hoge belasting toch nog wat hebben overgehouden, dan komen de mensen van wie jij houdt op het einde opnieuw de Belastingdienst tegen in de vorm van erfbelasting. Welke toekomst wil jij voor jezelf en voor de mensen van wie je houdt? Zorg er dan voor dat je de gaten in je bekertje dicht of in ieder geval zo klein mogelijk maakt.

Bekijk hoeveel van je vermogen in welke assetklasse is belegd, zoals:

1. Goud en zilver	3. Vastgoed
2. Aandelen	4. Cryptocurrency/cash

Zorg voor een goede spreiding. Niemand weet immers wat de toekomst brengt. Overweeg om je vermogen te investeren in zaken die niet kunnen worden bijgedrukt. Zorg voor een goed rendement, verdiep je in hoe je de belastingdruk kan verlagen en je de erfbelasting kan verminderen.

Geheim 5

*Volg het
spoor van de
grote olifanten*

Door: Harm van Wijk

**Maak gebruik van de kennis en
expertise van de grote spelers**

In dit geheim onthul ik je mijn favoriete beleggingsstrategie. Een geheim waarvan niet alleen wetenschappelijk is aangetoond dat je de markt kunt verslaan, maar die in de praktijk uitstekende resultaten behaalt.

De meeste particuliere beleggers realiseren zich niet dat zij het moeten opnemen tegen grote teams van professionele beleggers. En wat de één verdient, verliest de ander op de beurs. Deze teams bestaan uit de knapste koppen, met de snelste computers en professionele coaches. Hoe denk jij te gaan winnen wanneer jij het in je eentje wilt opnemen tegen deze teams?

If you can't beat them, join them

Vergelijk het met een voetbalwedstrijd, waarbij jij in je eentje in de Arena of de Kuip het veld opkomt en het gaat opnemen tegen een team van professionals. Denk je dat je dan een kans hebt om te winnen? En dan zijn het er nog maar 11... Dit is overigens een belangrijke reden dat de meeste particuliere beleggers (circa 90%) niet succesvol zijn.

Als je ze dan toch niet kan verslaan, waarom maak je dan geen gebruik van hun kennis en expertise? Doe jij wat zij doen? Denk eens terug aan je schooltijd. Je had een proefwerk en was naast het slimste jongetje of meisje uit de klas gaan zitten. Af en toe keek je even met een schuin oog op het blaadje van je buurman of buurvrouw als je het antwoord niet wist.

Op school was dat niet toegestaan, maar op de beurs mag dat wel. Sterker nog, het is heel slim om te zien wat de meest succesvolle beleggers doen. En het is nog heel simpel ook... Deze teams van professionals zijn namelijk zo groot dat ze niet onopvallend aandelen kunnen kopen en verkopen. Stel je eens voor dat een grote belegger, zoals bijvoorbeeld Warren Buffett, aandelen wil kopen. Ik noem dit soort beleggers altijd grote olifanten.

Wanneer Buffett of Morgan Stanley, Goldman Sachs, het ABP of ABN Amro koopt, dan doen ze dat wel voorzichtig. Maar heb je weleens een olifant op zijn tenen zien lopen? Het spoor van deze (kudde) olifanten is natuurlijk goed te volgen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de luidruchtige apen, elkaar napratende papegaaien of lispelende slangen.

Apen

De apen schreeuwen wat je moet kopen en verkopen. Iedere puisterige puber met een YouTube-kanaal schreeuwt dat Bitcoin naar \$ 100.000 gaat of naar nul. Afhankelijk van zijn hormonen en hoe goed hij in zijn vel zit.

Slangen

Wat dacht je van de slangen met hun dubbele tong. Zij willen bijvoorbeeld van hun aandelen af en zoeken dus mensen die hun aandelen graag willen overnemen. Zij vertellen je op tv, radio en internet hoe geweldig het bedrijf wel niet is. Echt een koopje... wie maakt me los? Hoe meer onervaren beleggers gaan kopen, hoe makkelijker zij van hun aandelen kunnen afkomen.

Papegaaien

Dan heb je nog de elkaar napratende papegaaien? Nee, nu moet je waterstofaandelen kopen. Morgen zijn het de Chipaandelen. Of wacht, nu zijn de banken interessant. Ze struikelen over elkaar en echoën elkaar na. En jij denkt tja... als iedereen dit roept... laat ik het dan ook maar doen.

Olifanten

Luister dus niet naar de apen, de papegaaien of de slangen. KIJK wat de grote olifanten doen. Hun spoor is eenvoudig te volgen. Als zij kopen, dan kunnen ze dat niet stiekem doen en dan stijgen de koersen. Als de grote olifanten verkopen, en ze willen allemaal door dezelfde deur naar buiten, dan dalen de koersen. De kunst is dan om te spieken op het blaadje van de knapste koppen. En te doen wat zij doen dus.

Het enige wat je dus hoeft te doen, is het spoor te volgen van de succesvolle beleggers. Omdat zij zo groot zijn, kunnen ze ook niet in één dag alles verkopen wat ze hebben, of kopen wat ze willen hebben. Wij als kleine slimme 'uiltjes' kunnen dat overigens wel. Eén druk op de knop en je hebt gekocht of verkocht waar de olifanten weken en weken mee bezig zijn.

'Hoe kan ik dan dat spoor van die grote beleggers volgen?', vraag je je misschien af. Omdat zij weken of maanden aan het kopen zijn, zal de koers stijgen. Omdat zij weken of maanden aan het verkopen zijn, zal de koers dalen. Kijk daarom naar de grafieken. Want als je de koersen van een aantal weken op een rijtje zet, dan kun je daar mooi een trend in ontdekken.

Honderdduizenden procenten winst

De koers van Amazon steeg vanaf de beursintroductie in 1997 van \$ 0,075 naar boven \$ 100. Een stijging van circa 200.000%. Dat ging dus niet in een paar dagen... Amazon zit dus al jaren in een stijgende trend. Dat geldt overigens ook voor Apple met circa 165.000%. Of Microsoft dat in 1986 een totale waarde had van \$ 700 miljoen. Inmiddels is Microsoft op de beurs circa \$ 2,12 biljoen (\$ 2120 miljard) waard. Een stijging van 302.000%.

Dan is het toch niet zo moeilijk om die stijgende aandelen eruit te filteren? Trendvolgende beleggers kiezen dus liever voor Amazon, Apple of Microsoft dan voor bedrijven die nu zo lekker goedkoop zijn volgens de analisten op radio en tv. Want als je deze beurssites moeten geloven, dan moet je laag kopen en hoog verkopen. Klinkt logisch toch?

Waarom echter niet hoog kopen en hoger verkopen? Waarom denk je dat aandelen zoals Daf, Fokker, ING, World online, Imtech, SNS, Fortis, Ceteco en zo kan ik nog wel uren doorgaan, zo goedkoop waren? Omdat ze niet veel waard waren...

Bedrijven met een slecht product, een slechte markt of een slecht management zijn dan wel goedkoop, maar waarom niet liever een bedrijf met een goed product, een goede markt of een goed management kopen dat duurder, maar ook waardevoller is?

Wisdom of the crowd

Als de olifanten blijven kopen en de koers blijft stijgen, waarom zou jij het dan niet kopen? Omdat de koers al zo hoog staat? Tja... misschien omdat het nu meer waard is? Of denk jij dat jij in je eentje slimmer bent dat al die teams met die knappe koppen?

Kan jij in je eentje iets wat zij als grote groep niet kunnen? Misschien wel... daarvoor ken ik je niet goed genoeg, maar misschien kost het je dan wel heel veel tijd en moeite om de teams met professionals te verslaan.

Laten we eerlijk zijn. Er is natuurlijk niemand die de exacte waarde van een bedrijf kan weten. Daarom wordt ook wel verwezen naar de anekdote van Francis Galton. Een menigte op een kermis raadde redelijk nauwkeurig het gewicht van een os, toen hun individuele schattingen werden gemiddeld. Het gemiddelde lag dichterbij het werkelijke gewicht van de os dan de schattingen van de meeste leden van deze menigte. Dit wordt de *wisdom of the crowd* genoemd. Samen weet je meer dan alleen.

Als een aantal beleggers van mening is dat de koers van een aandeel te laag is, dan zullen ze kopen. Als een aantal beleggers van mening is dat de koers van een aandeel te hoog is, dan zullen ze verkopen. De werkelijke waarde van een bedrijf zou zo dichterbij de buurt liggen dan dat van individuele schattingen. Tja en wie weet wat Apple nu waard is?

In de waardeontwikkeling zie je dan ook een trends ontstaan. Soms een stijgende trend en soms een dalende trend. Trendvolgend beleggen

loont zeer de moeite, zoveel is inmiddels wel duidelijk. Toch? Niet alleen is dit logisch, maar het is ook nog eens wetenschappelijk aangetoond dat wanneer je koopt wat in de voorgaande periode is gestegen, je de markt kunt verslaan.

Wanneer je succesvol wilt zijn op één gebied, kijk dan naar mensen die hebben wat jij graag wilt. Wanneer je gelukkiger wilt zijn, bestudeer dan gelukkige mensen. Wanneer je gezonder wilt zijn, bestudeer dan gezonde mensen. Wanneer je betere relaties wilt, bestudeer dan relaties.

Wanneer je betere rendementen wilt, bestudeer dan mensen die succesvol zijn met beleggen. Modelleer succesvolle mensen. De meest succesvolle mensen delen graag hun kennis in bijvoorbeeld boeken en trainingen. Je hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden en deze kennis kun je weer overdragen aan jouw (klein)kinderen.

Wetenschappelijke onderzoeken concluderen dat je de stijgers moet kopen

Bestudeer bijvoorbeeld publicaties van Dimson, Marsh en Staunton van de London Business School. Zij onderzochten het momentumeffect en bekeken de grootste 100 aandelen op de Britse aandelenmarkt sinds 1900. Wanneer je iedere maand de 20% winnaars van de voorgaande 12 maanden zou hebben gekocht, dan was:

- £1 in 1900 gegroeid naar £ 2,3 miljoen (aan het einde van 2009).
- £1 in 1900 belegd in de 20% verliezers was dan aangegroeid tot slechts £ 49.
- £1 in 1900 belegd in de 60% middenmoters zou zijn aangegroeid tot nog geen £ 20.000.

Dus, 49 pond, 20.000 pond of 2,3 miljoen pond door het kopen van de winnaars! Laat de verliezers en de middenmoters dan maar links liggen toch? Koop de stijgers en volg de trend.

Ook een ander onderzoek door ACR Capital Management bevestigt dit met Amerikaanse aandelen. Wanneer je de winnaars van de afgelopen 12 maanden had gekocht tussen 1927 en 2010, dan zou je driemaal zoveel rendement hebben gemaakt dan wanneer je de verliezers van de afgelopen 12 maanden had gekocht.

Nu we de logica kennen achter trendvolgend beleggen, we hebben gezien dat dit wetenschappelijk bewezen is en we hebben gezien dat dit in de praktijk ook werkt, is de enige vraag nog: hoe? Gelukkig is dit vrij eenvoudig.

Je kijkt naar de trend op de korte, middellange en lange termijn. Je koopt wanneer de trend op de korte, middellange en lange termijn stijgt en je verkoopt wanneer de trend op de korte, middellange en lange termijn daalt. Hoe? Gelukkig bestaan er tegenwoordig computers die dat rekenwerk snel voor je verrichten.

Ik gebruik hiervoor bijvoorbeeld de Trading Navigator software. Dit algoritme geeft een groene pijl om te kopen en een rode pijl om te verkopen. Ik volg daarmee dus het spoor van de grote olifanten.

Ik verwacht niet dat ik slimmer ben dan de teams met de knapste kopen of slimmer dan de rest van de wereld bij elkaar. Het mooie is dat het mij maar 5 minuten per week kost om te kijken naar de groene en de rode pijlen.

Met Nederlandse aandelen kwam het gemiddelde resultaat uit op 20,6% per jaar, per aandeel. Voor de Nasdaq-aandelen kwam het gemiddelde rendement uit op 32,9% per jaar, per aandeel. Voor de crypto kwam het gemiddelde rendement uit op 145% per jaar, per coin. Maar goed, resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst. Inmiddels zijn er naast mij echter wel vele duizenden beleggers die hiermee heel mooie resultaten behalen.

Garanties kan ik je echter niet geven. Daarom is het ook belangrijk om je risico's te spreiden. Meer hierover lees je in geheim 6 over spreiden. De meeste beleggers zijn het regelmatig met elkaar oneens, maar over één ding zijn ze het allemaal eens: je moet spreiden.

Bedenk welke trends jij op dit moment in de wereld interessant vindt. Denk bijvoorbeeld aan:

- Zonne-energie
- Duurzame energie
- Cyber security
- Fintech
- Gaming
- Fitness
- Blockchain
- Gezondheid
- Robotica
- Zelfrijdende auto's
- 3D printing
- Medicinale wiet

Noteer deze trends en ga op zoek naar de aandelen binnen deze trend. Kijk voor meer inspiratie op www.30aandelen.nl en ontdek hoe je eenvoudig 30 aandelen kunt selecteren binnen 5 minuten. Hier vind je mijn lijst met 50+ interessante trends en de daarbij behorende aandelen om je vast op weg te helpen.

Geheim 6

*De enige free
lunch bij
beleggen*

Door: Harm van Wijk

Spread je risico's

Dit geheim gaat over spreiden. Spreiden wordt ook wel de enige gratis lunch genoemd bij beleggen. Zorg ervoor dat je niet al je eieren in één mandje legt. Een goede spreiding zorgt voor een lager risico, zonder dat dit ten koste gaat van je rendement. Sterker nog, het kan zorgen voor een hoger rendement en bovendien voor meer rust.

Er zijn diverse soorten beleggers. Sommige beleggers zweren bij fundamentele analyse. Anderen zijn overtuigd van het gebruik van technische analyse. Weer andere beleggers zijn van mening dat kwantitatieve analyse de beste manier is om aandelen te analyseren. Zoveel mensen, zoveel meningen.

Binnen deze drie hoofdstromingen zijn er bovendien ook weer tal van andere stromingen. Zo onderscheiden we binnen de fundamentele analyse beleggers die fan zijn van waarde aandelen en andere juist weer van groeiaandelen. Bij technische analisten kennen we mensen die houden van indicatoren, waar anderen weer kijken naar patronen of *price action*. Over één ding zijn zij het echter allemaal wel eens: zorg voor spreiding.

Verklein je risico

Er wordt weleens gezegd dat voorspellen moeilijk is. Niemand kan de toekomst voorspellen. Als je iemand tegenkomt die zegt dat hij het wel kan, loop dan gelijk hard weg. We kunnen niet het weer 5 dagen vooruit voorspellen, maar economen denken wel dat ze de economie 2 jaar vooruit kunnen voorspellen. De enige persoon die geld kan verdienen met voorspellen, staat op de kermis.

Omdat je de toekomst niet kunt voorspellen, moet je ervoor zorgen dat je het risico verkleint voor het geval je visie een keer niet uitkomt (heb je dat ook weleens meegemaakt, dat het leven iets anders liep dan jij had verwacht?). Zeker in de huidige tijd zijn er grote risico's. Niemand weet hoe de wereld er over enkele (tientallen) jaren uitziet. Moet je nu

al je geld investeren in goud en zilver? Of in blik en lood? Of investeer je al je geld in stenen? Of zie je meer potentie in nullen en enen, zoals de cryptocurrency? Of is de beste voorspeller van de toekomst het verleden? Natuurlijk moet je op deze manier ook kijken naar aandelen.

Volgens professor Jeremy Siegel leverden aandelen gemeten vanaf 1802 tot 2013 het hoogste rendement op ten opzichte van obligaties en goud, maar zeker ten opzichte van de dollar. In zijn boek *Stocks for the Long Run*, beschreef deze professor, die werd geboren in 1945 en inmiddels zijn sporen ruimschoots heeft verdiend, dat aandelen, gecorrigeerd voor inflatie, het hoogste rendement opleveren met het laagste risico. Resultaten uit het verleden bieden ook hier natuurlijk geen garantie. Toch denk ik dat in de komende jaren mijn geld het veiligste is op de aandelenbeurs.

Jeremy J. Siegel zegt dat in de overgrote meerderheid van de gevallen grote marktbevingen niet gepaard gaan met nieuws dat verklaart waarom de koersen dalen. Van 1885 tot 2008 had de Dow Jones Industrial Average op 126 dagen bewogen met 5% of meer. Maar van deze 126 dagen stelde Siegel dat er slechts 30 gekoppeld konden worden aan een specifieke politieke of economische gebeurtenis in de wereld, zoals oorlogen, politieke veranderingen of verschuivingen in het overheidsbeleid.

Minder dan één op de vier grote marktbevingen kan dus duidelijk worden gekoppeld aan een specifiek wereldgebeurtenis. Verschillende marktwaarnemers gaven in de andere gevallen verschillende redenen op voor de marktcrash of voor de grote koersbeving. Laat goed voorspellen dus maar over aan mensen met een glazen bol. En laat uitleggen waarom iets is gebeurd, over aan mensen bij de krant die de ruimtes rond de advertenties moeten invullen (de redacteuren).

Ik laat je graag aan de hand van de cijfers zien wat het effect is van spreiding

Stel je hebt de keuze uit 3 beleggingen: A, B en C

Naar welke belegging gaat jouw voorkeur uit?

A met in jaar 1: 10%, jaar 2: 8% en jaar 3: 12%?

B met in jaar 1: 20%, jaar 2: -20% en jaar 3: 30%? Of

C met in jaar 1: 0%, jaar 2: 42% en jaar 3: -12%?

Het gemiddelde rendement per jaar is 10%, dus maakt het dan eigenlijk wel iets uit?

Ja, want het risico bij A is lager. Je kunt dat berekenen met de standaardafwijking, dus: hoe groot is de gemiddelde afwijking van het gemiddelde. De meest beleggers willen een zo laag mogelijk risico natuurlijk.

Wat nu als je gaat spreiden over A, B en C, dan krijg je dus belegging D. Je ziet dan dat je ieder jaar gemiddeld uitkomt op 10%.

Het interessante is dat het gemiddelde rendement van deze drie beleggingen natuurlijk ook 10% is, maar dat het risico door de spreiding over A, B en C lager is. Spreiden zorgt dus voor een lager risico, zonder dat dit het rendement vermindert.

Sterker nog, wanneer je € 100 belegt en dan jaar 1: 10%, jaar 2: 8% en jaar 3: 12% behaalt, dan heb je na 3 jaar 133,06. Dat is meer dan bij B en C. Bij D is de opbrengst nog hoger, namelijk € 133,10. Spreiden kan dus zorgen voor een lager risico met een hoger rendement.

	A	B	C	D
Jaar 1	10%	20%	0	10%
Jaar 2	8%	-20%	42%	10%
Jaar 3	12%	30%	-12%	10%
Gemiddeld	10%	10%	10%	10%
Standaardafwijking	2%	26%	28%	0%
	€ 133,06	€ 124,80	€ 124,96	€ 133,10

Money Management

Stel, je wilt voor € 20.000 investeren in aandelen. Je kan dan bijvoorbeeld 30 aandelen selecteren. We weten uit het verleden dat aandelen gemiddeld twee derde van de tijd in een stijgende trend zitten. Wanneer je 30 aandelen selecteert, dan mag je verwachten dat je gemiddeld in 20 aandelen belegt bent. Wanneer je nu per aandeel € 1000 belegt, dan heb je jouw € 20.000 netjes gespreid.

Maak om je risico te beperken, gebruik van een *stoploss*. Mocht de koers van een aandeel 20% dalen, dan sluit je deze positie. Bovendien trek je deze stoploss op wanneer de koers stijgt, zodat je niet meer kunt verliezen dan 20% van de hoogste slotstand.

Mocht deze visie niet uitkomen, dan riskeer je dus € 200 (20% van € 1000), wat overeenkomt met 1% van de waarde van je investering van € 20.000. Omdat je 1% van de waarde van je investering riskeert, zorgt dat ervoor dat je niet gelijk in paniek raakt wanneer een positie zich niet ontwikkelt in de richting die je had verwacht. Mocht je toch niet kunnen slapen van een verlies van 1% van de waarde van je portefeuille, dan kun je ervoor kiezen om een nog bredere spreiding aan te brengen dan over 20 posities.

Het eerste miljoen

Aan het einde van deze zes geheimen, kun je dus aan de slag met je plan voor het eerste miljoen. Je weet dat je, gezien de vergrijzing, er niet op mag rekenen dat iemand anders zorgt voor jouw toekomst (geheim 1). Je weet dat je het vanwege de hoge kosten ook niet aan banken of vermogensbeheerders moet overlaten (geheim 2).

Je weet dat je gebruik moet maken van het rente-op-rente-effect om een mooi vermogen op te bouwen (geheim 3). Je weet ook dat je rekening moet houden met inflatie vanwege het ongelimiteerd bijdrukken van geld (geheim 4). Bij geheim 5 heb je gezien dat je gebruik moet maken van de knapste koppen en de kennis van de rest van de wereld.

In geheim 6 heb je gezien dat je je risico moet verkleinen door te spreiden en gebruik te maken van een *stoploss*. Wanneer je dit allemaal samenneemt, dan ben je klaar voor het eerste miljoen. Het is eigenlijk heel simpel. Dus aan de slag.

Het enige wat je hoeft te doen, is € 2000 investeren in een breed gespreide portefeuille, met een gemiddeld rendement van 10% per jaar over een periode van 65 jaar. Deze € 2000 groeit dan aan tot circa € 1.000.000 ($€ 2000 \times 1,1$ tot de macht 65). Hoe groot is nu de kans dat je 10% rendement behaalt?

De Dow Jones-index begon in 1896 op een stand van 40,94 punten. In 2022 noteert de Dow Jones-index rond de 30.000 punten. Dit komt uit op een rendement van circa 73.000%. Op basis van het rente-op-rente-effect over een periode van 126 jaar komt dat uit op een gemiddelde stijging van 5,4% per jaar. Wanneer je uitgaat van een gemiddeld dividendrendement van 4,5%, dan kom je uit op gemiddeld 10% per jaar.

Had je begin 1900 \$100 in de S&P 500 geïnvesteerd, dan zou je eind 2022 ongeveer \$ 8.899.299 hebben, ervan uitgaande dat je alle dividenden opnieuw had geïnvesteerd. Dit is een rendement op de investering van 8.899.199% van omgerekend 9,75% per jaar.

De AEX is op 3 januari 1983 gestart op een basisniveau van 100 indexpunten (in gulden, dus een overeenkomstige waarde van 45 in euro). Circa 40 jaar later staan we rond de 700 punten. Dit is een stijging van circa 7% per jaar. Wanneer je uitgaat van een gemiddeld dividendrendement van 3%, dan kom je uit op gemiddeld 10% per jaar. Op basis van een investering in de Dow-Jones, de S&P 500 of de AEX-index, mag je dus uitgaan van een gemiddeld rendement van 10% op jaarbasis. Eens?

Het hangt er natuurlijk ook van af wanneer je begint en wanneer je eindigt. Ik heb daarom gekeken naar 57 periodes van 35 jaar dus van 1900 tot

en met 2021 voor de Dow Jones. Gemiddeld kwam het rendement uit op 5,51% (exclusief dividend), dit komt dus ook overeen met het gemiddelde rendement over deze periode.

De slechtste periode was tussen 1910 en 1975, met een rendement van 3,37%. De beste periode was tussen 1933 en 1998, met een rendement van 7,79% gemiddeld per jaar.

Ik kan deze 1 miljoen natuurlijk niet garanderen. Maar ik weet zeker dat als je niets investeert, dan is dit 65 jaar later nog steeds niets.

Noteer je doelen en hang deze op een plaats waar je ze iedere dag ziet. Zet iedere dag een klein stapje op weg naar dit einddoel. Iedere grote reis begint met een eerste stap. Er zijn maar twee manieren om te falen:

1. Niet beginnen
2. Opgeven na de start

Een winnaar geeft nooit op en een opgever wint nooit!

Rijker dan Warren Buffett

Kan het beter? Als je nu eens de grote olifanten gaat volgen en dus gebruikmaakt van een wetenschappelijk bewezen methode om de beurs te verslaan, zoals met de Trading Navigator Methode (uit geheim 5), dan zou je met Nederlandse aandelen uitkomen op een gemiddeld rendement van 20,6% (exclusief dividend). Voor de Nasdaq-aandelen kwam het gemiddelde rendement uit op 32,9% per jaar per aandeel. Voor de crypto kwam het gemiddelde rendement uit op 145% per jaar, per coin.

Ik kan dit natuurlijk niet garanderen, maar de kans wordt groter wanneer je een wetenschappelijk bewezen methode gebruikt, die zich in de

praktijk heeft bewezen. Je stapt bijvoorbeeld (net als de grote olifanten) ook uit tijdens de grote dalingen, zoals tussen 2000 en 2003 toen de AEX daalde van 703 punten naar 200 punten. Of tijdens de kredietcrisis tussen 2007 en 2009, toen de AEX daalde van 560 punten naar 190 punten, had je grote verliezen kunnen voorkomen.

Zoals Warren Buffett al zei:

Regel nummer 1: verlies geen geld.

Regel nummer 2: vergeet regel nummer 1 niet.

Wat kun je hier nu mee als belegger, vraag je je misschien af? Door je geld goed te laten renderen, kun je jouw geld verdubbelen. Dit is wat bijvoorbeeld Warren Buffett tot één van de rijkste mensen op deze aarde heeft gemaakt. Natuurlijk is Buffett niet de minste, maar hij is waarschijnlijk ook niet de meest intelligente persoon op deze aarde. Maar weinig mensen weten bijvoorbeeld dat Buffett de afgelopen 20 jaar de beurs niet meer heeft verslagen.

Wat Buffett natuurlijk goed doet, is zorgen voor een goed rendement over een lange periode. Met een gemiddeld rendement van ruim 20% wist hij multimiljardair te worden. Een vuistregel is, dat je kan berekenen in hoeveel jaar je geld verdubbelt door 72 te delen door het rentepercentage. Als je 10% rendement maakt, dan verdubbel je je geld dus iedere 7 jaar $((1+10\%)^7)$.

Als je 20% rendement maakt, dan verdubbelt je geld dus binnen 4 jaar $((1+20\%)^4)$. Buffett heeft er dus voor gezorgd dat hij zoveel mogelijk keren zijn vermogen heeft laten verdubbelen, door jaarlijks een mooi rendement te behalen. Buffett is inmiddels 91 jaar en begon al vroeg met beleggen. Hij heeft dus heel vaak zijn vermogen kunnen verdubbelen.

Met in 2022 een geschat vermogen van circa \$ 100 miljard dollar moet je dus vroeg beginnen, oud worden en een mooi rendement behalen. Stel

even dat je je (klein)kinderen op weg wilt helpen en bij hun geboorte € 20.000 op een effectenrekening zou zetten. Als je dan jaarlijks gemiddeld 20% rendement behaalt, dan zijn zij op hun 85^e al rijker dan Buffett (€ 107 miljard).

Zo bijzonder is de enorme rijkdom van Buffett dus ook weer niet (als je dus maar gezond leeft en heel lieve (groot)ouders hebt). Het rente-op-rente-effect wordt blijkbaar dus nog steeds onderschat, want anders zouden er veel meer multimiljardairs zijn. De vraag is dan misschien alleen nog: wil jij je (klein)kinderen een mooie start geven?

Bedenk wat jij kan doen om je (klein)kinderen en jezelf te helpen en zet vandaag de eerste stap. Stel het niet uit. Van uitstel komt afstel. Hoeveel geef jij om jezelf en om je (klein)kinderen? Welke stap kan jij vandaag zetten?

Leg dit boek dus heel even weg en doe het nu. 😊

Geheim 7

*De twee zekerheden
in het leven*

Door: Christian de Kok

**Hoe regel je het allemaal goed
voor later?**

Zodra het onderwerp overlijden besproken moet worden, merk ik dat mensen dit zeer confronterend vinden. Verdiepen ze zich hierin, dan raken ze soms verdwaald in het 'woud der verwarring' van regelgeving, fiscaliteiten en het aantal te regelen onderwerpen. De geheimen 7 t/m 11 zijn bedoeld om inzicht te geven in wat er op juridisch en fiscaal gebied gebeurt in geval van een overlijden, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen het wettelijke erfrecht en hoe dit zich verhoudt tot een testament.

De wet

Wat staat er in de wet als je komt te overlijden? Er zijn twee opties: je hebt geen testament of je hebt wel een testament gemaakt. Als je geen testament hebt gemaakt, is de wet van toepassing en dat heeft verschillende effecten, afhankelijk van jouw situatie. Je kan al dan niet getrouwd zijn met of zonder kinderen. Wel of niet in een (juridisch vastgelegde) relatie zijn.

Ben je niet getrouwd of is er geen sprake van een geregistreerd partnerschap, dan **erft jouw partner niet**. Er wordt dan gekeken welke mogelijke erfgenamen er zijn en wat hun situatie is: zijn er ouders, broers of zussen en zijn ze minder- of meerderjarig.

Als dat niet werkt, wordt nog verder in de familie gekeken: dat gaat tot zes stappen van jou verwijderd. Elke keer als er een sprongetje wordt gemaakt naar een familielid, dan wordt de teller verhoogd: ouder stap één, grootouder stap twee, dan naar een kind daarvan (dus een oom of tante) stap drie, enzovoorts. Verder dan zes stappen van jou verwijderd erft er niemand meer en maak je de Staat der Nederlanden blij met een erfenis.

Het meest gebruikte wettelijke scenario is dat mensen getrouwd zijn en kinderen hebben. Laten we als voorbeeld een gezin nemen met twee kinderen dat gelukkig getrouwd is in gemeenschap van goederen.

Hoe werkt het dan in de praktijk? Hiervoor moeten we er een kleine historische les bij pakken over hoe je omgaat met het erfrecht in de familiesfeer. Zoals we allemaal weten in Nederland, is er iets waar sociale waarde aan gegeven kan worden? De politiek verzint daar dan een wet omheen.

‘Op deze wereld is niets zeker, behalve de dood en de belastingen’

Benjamin Franklin,

Amerikaans staatsman en fysicus 1706-1790

Historie

In de situatie van vóór 2003 was besloten vanuit de politiek én de maatschappij dat de kinderen belangrijker waren dan de partner met wie je was getrouwd. Had je in die tijd geen testament gemaakt, dan kregen de kinderen direct hun erfdeel. Dit betekende in de praktijk dat het huis verkocht moest worden, want meestal zat de waarde van de nalatenschap voor een groot deel in de woning. De enige manier om dat courant te maken, was door verkoop. De langstlevende partner werd dus het huis uitgezet om de kinderen hun erfdeel te geven, zelfs als de kinderen daar op dat moment niet veel behoefte aan hadden (doorgaans was dit de moeder, als je kijkt naar de statistische levensverwachting).

Er werd gekeken naar het totale vermogen: de gemeenschap van goederen. Dat betekende dat de helft van het vermogen de nalatenschap was en die werd verdeeld onder de langstlevende partner en de kinderen. Partners en kinderen werden als gelijken gezien, dus

ieder kreeg in geval van twee kinderen en één partner, een derde deel van de pot.

De situatie nu

In 2003 ging er een nieuwe wind waaien. Politiek gezien werd toch de langstlevende partner belangrijker gevonden dan de kinderen. Wat er feitelijk gebeurde, was dat het populairste testament van vóór 2003 in de wet terechtkwam, althans de systematiek ervan. Dat werkt als volgt.

Wettelijke verdeling

Wettelijke verdeling houdt in dat er tegen de partner en kinderen wordt gezegd: *'Partner, ik vind jou heel lief en jij krijgt feitelijk de controle over mijn gehele nalatenschap.'*

'Partner jij wordt eigenaar van alles wat er is.

Kinderen, ik vind jullie ook heel lief, maar jullie moeten op je erfdeel wachten. Jullie krijgen een tegoedbon voor later.'

Wachten op het erfdeel betekent dat de kinderen erfgenaam zijn, maar dat het erfdeel feitelijk wordt omgezet naar een niet-opeisbare geldvordering. Ik noem dat een 'tegoedbon'. Dit erfdeel wordt berekend aan de hand van het vermogen van de overleden ouder. Dat is de helft van de gemeenschap van goederen. De andere helft blijft immers eigendom van de (langstlevende) echtgenoot.

We nemen een makkelijk voorbeeld. Na overlijden is er een vermogen van € 90.000,- dat verdeeld moet worden met z'n drieën. Een derde per kind en een derde voor de partner. Ieder krijgt dus € 30.000,-. Tegen de partner wordt gezegd: jij krijgt € 90.000,- op naam en je mag ermee doen wat je wilt. Je mag alles opmaken. Tegen de kinderen wordt gezegd: jullie erfenis wordt omgezet naar een tegoedbon en die krijg je pas als de langstlevende is overleden. Er zijn daarnaast nog twee extra regels in de

wet opgenomen. Als de langstlevende failliet gaat, of in de schuldsanering komt, dan kunnen de kinderen proberen hun geld op te eisen.

Wat is nu het voordeel?

Wat is nu het voordeel aan de wettelijke verdeling? Gevoelsmatig zullen de meeste gezinnen in Nederland het ermee eens zijn dat het redelijk klinkt dat de langstlevende de beschikking over alles krijgt. Pa en Ma hebben immers ervoor gezorgd dat al het geld verdiend is, dus het is terecht dat zij het geld mogen gebruiken en opmaken. En als er nog wat overblijft voor de kinderen is dat mooi meegenomen. De meeste mensen voelen zich dus thuis in het nieuwe systeem. Kinderen weten dat zij niets direct te vorderen hebben en dat zij te zijner tijd nog iets krijgen. Tot die tijd moeten zij hun eigen boontjes doppen. Juridisch-sociaal gaat dit goed. Maar waar zit dan de angel?

Belasting

De belasting die je moet betalen voor deze situatie heet de 'erfbelasting' (vroeger successierechten). Op de website van de Belastingdienst vind je de actuele tarieven en vrijstellingen voor deze belasting. Ter illustratie geef ik je een eenvoudig rekenvoorbeeld. De werkelijkheid is complexer maar de essentie blijft hetzelfde.

We borduren voort op het vorige voorbeeld.

De totale waarde van de gemeenschap van goederen is € 180.000,-. In de nalatenschap zit dus € 90.000,-. Iedereen heeft daardoor recht op een bedrag van € 30.000,-. Het feit dat alles aan de langstlevende partner wordt toebedeeld, neemt niet weg dat de waarde die de kinderen verkrijgen, ook al moeten zij erop wachten in de vorm van een tegoedbon, door de Belastingdienst wordt aangeslagen voor € 30.000,-. De langstlevende krijgt technisch gezien € 30.000,- en praktisch gezien € 90.000,-. Dit is minder dan de belastingvrijstelling van de langstlevende

van een hele ruime € 700.000,-. Dus de langstlevende partner zal in de meeste gevallen geen erfbelasting betalen.

De kinderen daarentegen hebben een vrijstelling van een ruime € 20.000,-. Zij moeten over hun nalatenschap dus erfbelasting betalen. In dit geval: € 30.000,- min € 20.000,- is € 10.000,-. Deze € 10.000,- wordt aangeslagen tegen 10% erfbelasting, dus € 1.000,- erfbelasting per kind. Nu is het zuur voor een kind om erfgenaam te worden, te horen dat het geld pas later komt, maar al wel een rekening van de fiscus te krijgen. Daarom is het systeem zo opgesteld dat de langstlevende de lasten betaalt en dus de erfbelasting voorschiet. Dit wordt later bij het overlijden van de langstlevende verrekend met de kinderen. Per saldo wordt de langstlevende hier armer van en niet de kinderen.

De meeste Nederlanders ervaren deze erfbelasting als zeer onprettig en onrechtmatig. Er is toch al genoeg belasting betaald over dat vermogen en allerlei argumenten die daarmee samenhangen. Vandaar dat mensen steeds meer stappen zetten om te zorgen dat dit zich niet voordoet.

Kan er nog wat gerepareerd worden als je geen testament hebt?

In het voorbeeld hiervoor kan eigenlijk niets meer worden gerepareerd. De waardering van de tegoedbonnen staat vast. Er is geen testament dat zorgt voor speelruimte, waardoor die € 1.000,- dus betaald moet worden. Er is wel één extra toevoeging te realiseren bij het moment van het overlijden van de eerste ouder: namelijk dat de langstlevende partner en de kinderen een afspraak maken over het krijgen van een erfdeel door de kinderen en hoeveel dat dan uiteindelijk waard is. Stel, voor het voorbeeld, dat de langstlevende nog 20 jaar blijft leven. Als de kinderen 20 jaar moeten wachten op € 30.000,-, dan kun je er vrij zeker van zijn dat dit bedrag door inflatie veel minder waard is ten tijde van het overlijden van de laatste ouder. Ter compensatie kunnen de gezinsleden met zijn drieën een renteovereenkomst sluiten. Dit

houdt in dat moeder besluit om rente bij te schrijven op de vordering, een soort van inflatiecorrectie 'plus'. De maximaal af te spreken rente volgens de wet is 6%. Daarmee kan je ervoor zorgen dat uiteindelijk bij het laatste overlijden die geldbedragen door 20 jaar rente op rente op rente over het oorspronkelijke bedrag zijn gegroeid. De consequentie is wel weer: als er rente wordt vastgesteld over de erfdelen, moet er vaak meer erfbelasting betaald worden bij het eerste overlijden. De fiscus anticipeert dan op de verwachte vermogensaan groei door de jaren heen, rekening houdend met de statistische levensverwachting van de langstlevende. Door deze kans van het 'uithollen' van de nalatenschap van de langstlevende, brengt de fiscus bij voorbaat een hogere tegoedbon in rekening ter compensatie. Of het rendement daadwerkelijk gehaald wordt, blijft altijd de vraag. Het kan zijn dat de langstlevende de statistische leeftijd helemaal niet haalt. Helaas geeft de fiscus in dat geval geen geld terug.

Zijn er weinig tot geen contante gelden aanwezig om de betaling van erfbelasting op te vangen, dan kun je je hiervoor verzekeren. Hiervoor zijn verschillende verzekeringen beschikbaar. Een bekende verzekering is de overlijdensrisicoverzekering.

Overlijdensrisicoverzekering

Een overlijdensrisicoverzekering (ook wel bekend als levensverzekering) is een verzekering die uitkeert aan de nabestaanden als iemand is overleden. Er zijn verschillende varianten van deze verzekering. Meestal wordt op het polisblad aangegeven wat precies de voorwaarden zijn. In Nederland zullen de meeste mensen deze verzekering kennen als vast onderdeel van hun hypotheekproduct. In het polisblad staat wie de nabestaanden zijn en wie dus begunstigden zijn bij uitkering van de verzekering. Meestal is dat de partner, daarna de kinderen en

vervolgens de erfgenaam volgens de wet. In de praktijk, als een bank dit verplicht voorschrijft, is de verzekering afgesloten in het belang van de bank. De bank verstrekt namelijk een lening op een woning en wil zekerheid hebben dat bij het overlijden van één van de eigenaren van de woning, er genoeg geld vrijkomt om een deel van de lening in te lossen, zodat de partner die over is de resterende lening, hoe groot die ook is, kan blijven betalen.

Hoe doet de bank dat?

De bank doet dit door middel van verpanding (of een volmacht aan de bank om de polisgelden bij overlijden te mogen innen). Feitelijk is de verzekering dus afgesloten, zoals dat altijd gebeurt, maar doordat de bank ervoor zorgt dat de verzekering verpand is, kan de bank door die verpanding de verzekering naar zich toetrekken en daarmee die aflossing verzorgen.

Kijk regelmatig naar de overlijdensrisicoverzekering om te beoordelen of de situatie in privé of in de fiscaliteiten iets veranderd is, of dat er op de hypothecaire geldlening is afgelost, waardoor er meer overwaarde in de woning is. Al deze factoren spelen mee om te kijken wat de beste optie is voor de huiseigenaar in kwestie en misschien dat zij een andere keuze moeten maken met betrekking tot de overlijdensrisicoverzekering.

De overlijdensrisicoverzekering gekoppeld aan de hypotheek is, zoals je hebt gelezen, het bekendst bij Nederlanders. Je hebt altijd de keuze om naast je hypotheek en woningen of gewoon los, een overlijdensrisicoverzekering af te sluiten. Bot gezegd kun je een overlijdensrisicoverzekering zien als een staatslot op het overlijden van je partner. Vanuit zakelijk perspectief: als jouw partner wegvalt, dan mis

je inkomsten of andere werkzaamheden binnen de relatie en daar moet je voor gecompenseerd worden. Zoals ik al zei, het is een zeer zakelijke transactie. Sluit je een overlijdensrisicoverzekering af, dan doe je dat kruislings, wat inhoudt dat jij een verzekering neemt op het leven van je partner en andersom. Jij betaalt de premie uit jouw eigen vermogen op het leven van jouw partner. Als jouw partner dan komt te overlijden, krijg jij rechtstreeks vanuit de verzekeraar de uitkering. In dit geval is dit een belastingvrije uitkering. Omgekeerd doet jouw partner hetzelfde op het leven van jou. Mocht jij eerder komen te overlijden, dan krijgt jouw partner de uitkering en die heeft er zelf voor betaald.

Waar kan het misgaan?

Complicaties ontstaan als je je niet houdt aan het zuiver privé betalen van zo'n premie. Betaal je alles vanaf een en/of-rekening, dan ontstaat er verwarring als je getrouwd bent in gemeenschap van goederen of een geregistreerd partnerschap hebt in gemeenschap van goederen. Op dat moment is er geen privé-geld en kun je niet honderd procent zelfstandig die premie op het leven van je partner betalen. Consequentie daarvan is dat er weer belastingdruk komt bij het overlijden. Dit is een stukje dat mensen in de praktijk vaak laten liggen.

Betaal je overlijdensrisicoverzekering dan ook altijd vanaf een privé-rekening.

Daarnaast is het belangrijk om te kijken wie de verzekeringsnemer is van de polis en op wie de verzekering loopt. Tot slot is het relevant of de verzekering verpand is aan de bank en of er een volmacht aan de bank is afgegeven. Al deze factoren hebben invloed op de hoogte van de erfbelasting die je moet betalen. Ook hier geldt het advies om eens in de zoveel jaar te kijken naar de financiële producten en vervolgens een keuze te maken die voor jouw situatie het beste is en niet voor andere instanties.

De kosten van de overlijdensrisicoverzekering

De kosten van de overlijdensrisicoverzekering bedragen meestal tientjes op maandbasis. Hoe eerder je eraan begint, hoe voordeliger het is. Want hoe jonger je bent, hoe beter je alle vakjes kunt afvinken dat er niets aan de hand is. Hoe later je eraan begint, des te moeilijker de bank en/of de verzekeraar het je zal maken. Dat neemt niet weg dat dit vaak een goede investering kan zijn, al is het maar de zekerheid dat er geld vrijkomt of dat je kan blijven wonen in de woning waar je hard voor gewerkt hebt.

Je kunt het ook omdraaien. Zorg ervoor dat je veel geld waard bent op het moment dat je komt te overlijden door de juiste financiële producten af te sluiten, door bewust om te gaan met geld en door je verantwoordelijkheid te nemen voor jouw nabestaanden. Dit kun je regelen met bijvoorbeeld een combinatie van een effectief schenkingsplan, een doordacht testament en financiële producten die daarop aanvullen, zoals die overlijdensrisicoverzekering, gekoppeld aan de woning maar ook juist los. Daarmee kun je realiseren dat je met jouw overlijden ineens € 100.000,- of € 200.000,- of wat er ook maar op te hoesten is, waard bent. Als je dat doet, dan heb je een echte nalatenschap om te verdelen met echte fiscale consequenties. Ook al heb je er niet van kunnen genieten, dan kun je er wel voor zorgen dat jouw nabestaanden er warmpjes bijzitten als je overlijdt. Neem voor meer informatie over financiële producten contact op met je financieel adviseur of verzekeringsagent.

Hoe heb jij jouw zaken op dit moment vastgelegd? Download de gratis Juridische Toolkit op www.babyseerstemiljoen.nl en maak een inventarisatie van jouw huidige stand van zaken.

Testament

Als je besluit om een testament te maken, ervan uitgaande dat je een standaardgezin hebt, zonder ingewikkelde zaken, dan maak je vaak een

testament op om een aantal zaken te regelen. De wens is dan dat het geregeld is voor de familie, soms in het bijzonder ook voor de kinderen. Als kinderen minderjarig zijn, kan er bijvoorbeeld een voogdijregeling worden opgenomen, waardoor de zorg van de kinderen vaststaat, mochten jullie er als ouders niet meer zijn om voor hen te zorgen.

Daarnaast zijn er ook fiscale afwegingen om een testament te maken. Ook hier wordt weer het advies van de notaris gebruikt om te kijken hoe het beste resultaat wordt bereikt. Kanttekening hierbij is dat er feitelijk garantie is tot aan de deur. Op het moment dat namelijk of de wet verandert, of de samenstelling van de familie, of er andere jurisprudentie is, of er een nieuwe trend is in de maatschappij, dan kan het zomaar zijn dat een mooi opgesteld testament met fiscale toeters en bellen niet meer hetzelfde effect heeft. Het is dus raadzaam eens in de drie à vijf jaar te bekijken of het testament nog steeds de lading dekt, zoals je dat voor ogen hebt.

Wie krijgt wat?

Meestal vinden mensen dat de langstlevende de sterkste kaarten heeft, ook omdat daarin een groot fiscaal voordeel zit. Want zoals gezegd, de moeder of vader die overblijft, kan een zeer ruime € 700.000,- vrij van erfbelasting erven en bij kinderen moet er toch al veel eerder worden afgerekend. Dat hangt ook samen met het vermogen dat meestal in de stenen zit. Mensen willen dat voorlopig zo houden en niet alles te gelde maken. Er wordt dus een modus gekozen: kinderen moeten wachten op hun erfdeel. Je kan er echter ook voor kiezen om al eerder een stukje van het vermogen naar de kinderen te doen. Zij krijgen dan op een eerder moment een stukje van de erfenis. Dat kan geld zijn, maar ook bijvoorbeeld een auto of een huis, afhankelijk van hoe het vermogen eruitziet en of de kinderen het goed kunnen gebruiken en wat de ouders willen afstaan. Zie het als een voorschot op de toekomstige erfenis.

Wie regelt wat na het overlijden?

Je zou ervan uit kunnen gaan dat erfgenamen er zelf wel uitkomen wie de regie zal nemen. Vaak gebeurt dat ook. De langstlevende neemt de regie en de kinderen volgen dat leiderschap. Alles komt op zijn pootjes terecht. De ervaring leert echter dat er juist in dit soort scenario's problemen komen, met name als beide ouders zijn overleden, waardoor kinderen het onderling moeten regelen. Wordt één van de kinderen als 'regelneef' executeur aangewezen, dan kan dat ervoor zorgen dat hij of zij het naar de zin van de andere kinderen niet goed doet. Het hoeft niet feitelijk fout te zijn, maar het kan ook gevoelsmatig fout zijn. Het resultaat hiervan kan zijn dat er minder verjaardagbezoekjes zijn en dat de relatie permanent verstoord wordt.

Sommige ouders kiezen ervoor om de regie voor de nalatenschap helemaal buiten het bereik van de kinderen te plaatsen, bij een wijze oom of een goede vriend, of als het niet anders kan, bij een professional. Zo zorgen ze ervoor dat de kinderen er samen harmonieus uit komen en geen ruzie maken over de erfenis. Die externe persoon moet op het moment van overlijden accepteren dat hij of zij die taak oppakt. Hij of zij kan op het moment van het testament bevestigen dat hij of zij het zal doen, maar dat heeft nog geen waarde. Dat is wel het geval na het ondertekenen van een formulier of het zich gedragen als executeur op het moment van overlijden.

Eigenlijk kun je het zien als een soort arbeidsovereenkomst op het moment van overlijden. Jij gaat wat voor mij doen op het moment dat ik er niet meer ben. Dan moet je ook zakelijk zijn en afspraken maken over de compensatie. Binnen de familie en vrienden sfeer wordt overigens vaak gezegd 'dat doe ik gewoon', en dat is prima.

Houd er wel rekening mee dat een executeur minimaal tientallen, zeer waarschijnlijk honderden uren bezig is met het afwickelen van een nalatenschap. Als dat iemand is die in het leven staat en zelf ook

inkomsten genereert, dan kost het hem feitelijk geld. Het is dan ook helemaal niet gek om hier een vergoeding tegenover te stellen; op zijn minst een onkostenvergoeding.

Kies je voor een vertrouwenspersoon of voor een professional?

Wordt er een professional aangewezen, dat kan dat een notaris, (beroeps) executeur en soms een advocaat of accountant zijn. Je weet dan zeker dat de nalatenschap vanuit geldende beroepsregels zakelijk goed wordt afgewikkeld. Deze personen hebben vaak eerder de rol van executeur gehad en weten hoe dit af te wikkelen, tot de (erf)belastingaangifte aan toe. Daartegenover staat dat ze factureren op uurbasis, wat invloed heeft op de tegoeden van de nalatenschap. Dat neemt niet weg dat het nog steeds een goede oplossing kan zijn als er voldoende geld is. Dan is het ontzorgen van kinderen op deze wijze vaak de beste optie. We gaan even wat dieper in op de rol van de executeur. De executeur heeft een wettelijke taak om de nalatenschap af te wikkelen.

Executeur

De executeur heeft als taak de nalatenschap onder zich te nemen. Kortom, hij of zij wordt de baas over de nalatenschap, de banktegoeden et cetera. De erfgenamen zijn daardoor niet meer bevoegd om iets te doen. Zij mogen geen huis verkopen of aan de banktegoeden zitten. Als de executeur zijn werk goed doet, is hij of zij binnen ongeveer een jaar klaar, omdat hij eerst moet inventariseren wat de rechten en plichten, het vermogen en de schulden van de nalatenschap zijn.

Vervolgens krijgt hij 'het beheer' van alle goederen en vermogensrechten, alle bankrekeningen, enzovoorts.. Hij is dus de enige die de controle heeft over het nalatenschapsvermogen. Op het moment dat dit is gebeurd, moet hij ervoor zorgen dat eventuele rekeningen worden betaald. De executeur is namelijk verantwoordelijk voor het betalen van de schuldeisers, ervan uitgaande dat er voldoende geld is om alle schuldeisers te betalen, dus dat er een positieve nalatenschap is.

Vervolgens moet de executeur erfbelastingaangifte doen, waarvoor de fiscus dan weer binnen een paar maanden een aanslag oplegt. Deze aanslag moet betaald worden. Dan, ongeveer een jaar na het overlijden, kan de nalatenschap afgewikkeld zijn.

Soms duurt het langer, bijvoorbeeld als er een complicatie is met de aangifte in de zin dat nog niet alle gegevens bekend zijn, of als de aangifte gecorrigeerd moeten worden. Soms moeten er nog huizen verkocht worden door de executeur en dat duurt langer dan gebruikelijk. Dat was bijvoorbeeld het geval in de laatste crisis vanaf 2007. Op het moment dat de executeur actief bezig is, vanaf het moment van zijn benoeming, heeft hij of zij wel de verplichting om alle erfgenamen op de hoogte te houden van de stand van zaken. Dat noem je de inlichtingenplicht. Dit zorgt ervoor dat erfgenamen, die anders helemaal niet weten wat er speelt en geen controle hebben over de nalatenschap, toch op de hoogte zijn.

Er kan gaandeweg iets niet goed gaan in de nalatenschap, want er zijn ook executeurs die nog nooit met dit bijltje hebben gehakt. Op het moment dat de executeur zijn taak niet op een goede manier vervult, kan je naar de kantonrechter gaan om de executeur te laten ontslaan. Als alles wel naar wens is gegaan, legt de executeur elk jaar, en aan het einde van zijn taak, rekening en verantwoording af. Kortom: een samenvatting van alles wat er is gebeurd.

De erfgenamen moeten deze verantwoording accorderen en dan wordt er decharge verleend aan de executeur dat hij zijn werk goed heeft gedaan.

De executeur is vaak de eerste persoon die wordt aangewezen als degene die alles regelt. Ook kan er een aantal andere spelers aangewezen worden, zoals een bewindvoerder en/of een voogd. Daarnaast blijft maatwerk altijd mogelijk.

Bewindvoering

Het is mogelijk om in je testament iemand aan te wijzen die op de vermogens past van bijvoorbeeld minderjarige kinderen. Dit noem je een bewindvoerder.

De hoofdregel is dat minderjarigen geen toegang krijgen tot gelden maar dat deze beheerd worden door de ouders totdat ze 18 zijn. Nu leert de ervaring dat kleinkinderen van 18 jaar die enkele duizenden euro's erven, daar soms niet ideaal mee omspringen en dat het geld opgaat aan scooters, drankjes et cetera. Ouders of grootouders kiezen er daarom vaak voor om het geld voor een langere periode apart te zetten. Vaak wordt dan de leeftijd van 21 aangehouden.

Er is ook een andere vorm van bewind, namelijk voor erfgenamen die permanente geestelijke of lichamelijke beperkingen hebben. Dit zijn de erfgenamen die levenslang hulp nodig zullen hebben bij het managen van geld dat vanuit de erfenis verkregen is. Dat is een ander soort bewind dan het bewind van kinderen tot een bepaalde leeftijd, wat je eigenlijk kunt omschrijven als 'bewind voor de zekerheid'.

Voogdij

Tot slot wijzen ouders vaak een voogd aan. Die heeft als taak om voor de minderjarige kinderen te zorgen. Dan wordt bijvoorbeeld de wens aangegeven dat de kinderen in huis worden opgenomen en worden opgevoed als een eigen kind. Vaak wordt er een bepaalde instructie gegeven over de opvoeding en hoe het geld gebruikt moet worden. Meestal wordt er gezegd dat het voor studie gebruikt kan worden, maar niet voor andere zaken. Afhankelijk van de situatie zijn dan de voogd, de bewindvoerder en de executeur dezelfde persoon.

‘Liefde houdt niet op waar leven eindigt.’

Rolverdeling

In de praktijk blijkt dat er andere talenten nodig zijn voor het vervullen van deze 3 rollen. De executeur is namelijk een dik jaar bezig met administratieve handelingen en moet veel geduld en een stevige persoonlijkheid hebben, zodat instanties meewerken om het eindresultaat te bereiken. Als de executeur klaar is, is er feitelijk een pasklaar verhaal voor erfgenamen of andere spelers om mee door te gaan. Meestal een bankrekening met geld en verder niet zoveel meer. De bewindvoerder heeft als taak om geld te managen, maar daar moet doorgaans niet zo heel veel mee gebeuren. De administratieve last zal minder zijn, maar de tijdsperiode kan veel langer uitvallen. Als minderjarige kinderen 3 jaar oud zijn en het bewind is tot ze eenentwintig worden, dan heeft de bewindvoerder een langdurige relatie te verwachten.

Voor voogdij geldt hetzelfde, behalve dat daar de voogdij eindigt op het moment dat iemand meerderjarig wordt. Het is dus de taak van de ouders om te bepalen wie welke rol gaat vervullen en dan vanuit praktisch oogpunt ook nog beredeneren of iemand als bewindvoerder en voogd zal worden aangewezen. Dat is plan A. Maar wie zijn plan B en plan C als er wat met plan A en B gebeurt? Daar wordt het vaak lastig, want op een gegeven moment merk ik uit de praktijk dat mensen niet meer weten wie ze kunnen vragen om deze zware taak op te pakken.

Testamentsvormen

Als je een testament laat maken, dan vraagt de notaris waarschijnlijk hoe je denkt de erfbelasting te besparen. Daar is vaak winst te behalen, maar hoe dat dan moet, is vaak niet duidelijk. Een populaire variant van testaments om te zorgen dat het vermogen binnen je familie blijft en niet aan de strijkstok van de fiscus blijft hangen, is het wettelijke systeem; dus de wettelijke verdeling pakken en daar een variant op maken. Ik leg je uit hoe dat werkt.

We gaan weer uit van een gezin van twee ouders met twee kinderen, met een overzichtelijk vermogen. Er wordt gekozen voor de wettelijke verdeling met toeters en bellen. Dit houdt in dat er in het standaardsysteem gekozen wordt voor de langstlevende. Er wordt bepaald dat de kinderen een tegoedbon krijgen voor later. En als het vermogen groot genoeg is, moet er erfbelasting betaald worden over de tegoedbonnen van de kinderen. Daar valt wat aan te doen.

Feitelijk zijn er dan twee knopjes die gehangen kunnen worden aan dit standaardsysteem, te weten het afvullegaat of het opvullingslegaat en de renteclausule.

Afvullegaat of opvullingslegaat

Draaiknopje nummer één heet afvullegaat (of het opvullingslegaat) en de renteclausule. Dit legaat heeft als effect dat je de erfdelen van de kinderen feitelijk kunt verkleinen en dat wat je er bij de kinderen afsnoept, wordt toegevoegd aan het erfdeel van de langstlevende. In het voorbeeld waar iedere erfgenaam € 30.000,- krijgt, kunnen de erfdelen van de kinderen bijvoorbeeld verkleind worden naar € 25.000,- of € 20.000,-. Feitelijk blijft er dan in het laatste geval twee keer € 10.000,- extra over voor de langstlevende. Deze ontvangt € 50.000,-. Het eindresultaat is dat deze € 50.000,- minder is dan de belastingvrijstelling van de langstlevende en dat de € 20.000,- van de kinderen precies valt onder de belastingvrijstelling. Per saldo hoeft er dan niets betaald te worden aan de fiscus. Dat is het goede nieuws.

Deze clausule zorgt er dus voor dat je er controle over kunt houden in hoeverre de belasting betaald moet worden bij het eerste overlijden.

‘Elk nadeel heb zijn voordeel en omgekeerd.’

Johan Cruijff

Om het maar even ‘Cruijffiaans’ te omschrijven: ‘elk nadeel heb zijn voordeel en omgekeerd’. De consequentie van het verkleinen van de erfdelen bij het eerste overlijden zorgt voor minder belastingvoordeel bij het tweede overlijden.

Renteclausule

Knop nummer twee, de renteclausule, is ook al even aangestipt bij de wettelijke verdeling. De langstlevende en de kinderen kunnen afspraken maken over de rente die berekend wordt over de erfdelen van de kinderen. Standaard wordt de 6% die in de wet is opgenomen, aangehouden. Er zijn andere rentepercentages denkbaar, afhankelijk van de situatie.

Als voorbeeld het geval dat het erfdeel van de kind de eerdergenoemde € 30.000,- is en per jaar 6% rente opbrengt. Als de langstlevende lang genoeg blijft leven, groeit dit erfdeel door de jaren heen. Bij het uiteindelijk overlijden van de langstlevende zullen de kinderen een vordering indienen: de oorspronkelijke € 30.000,- en de rente die gegenereerd is over de afgelopen jaren. Dit wordt gezien als een schuld bij het tweede overlijden. Hier wordt dus geen erfbelasting over betaald. Dit geld wordt belastingvrij geïncasseerd door de kinderen. Als je echter gekozen hebt voor het toepassen van het afvullegaat, dan zijn

de erfdelen van de kinderen € 20.000,-. De vordering van de kinderen is nu kleiner dan het oorspronkelijke erfdeel. Nu zal over dit kleinere bedrag per jaar 6% rente administratief worden 'bijgeschreven'. Per saldo kan in dit geval dus een minder groot bedrag in rekening gebracht worden bij het overlijden van de langstlevende. Je voelt het al: ergens zit hier de gulden middenweg in. Dat wil zeggen dat, afhankelijk van wanneer het eerste overlijden plaatsvindt, het bedrag en de verwachte vermogensgroei in een rekenmodule worden gestopt en dat hierover een advies gegeven wordt.

Wie kan je hierbij helpen?

Een accountant die gespecialiseerd is, een fiscalist óf een notaris, kan advies geven. Afhankelijk van de stand van zaken in de nalatenschap en de bereidwilligheid van mensen zullen zij hierover advies inwinnen of niet. Het stukje 'of niet' is waar ook meteen het risico zit van deze constructie. Feitelijk is dit een testament waarin actie ondernomen moet worden. Zowel om te kijken of je belasting kunt besparen bij het eerste overlijden, als bij het tweede overlijden. Als de erfgenamen zich niet binnen 8 maanden na het overlijden melden bij de adviseur met de rekenmachine, wordt er geen actie ondernomen en behaal je dus geen voordeel. Volgens de standaardregeling wordt er namelijk aangeslagen. In dat geval krijgt elk kind € 30.000,- maar is al het voordeel voor niets en is de optie in het testament niet gebruikt. Als mensen kiezen voor deze testamentsvorm, dan kiezen ze er feitelijk voor om actie te ondernemen bij het eerste overlijden. Als mensen weten dat ze die actie niet zullen ondernemen, dan kunnen ze beter kiezen voor een andere testamentsvorm.

Tweetrapstestament

Een tweede mogelijke testamentsvorm is feitelijk een hype geweest. Dat verwacht je misschien niet in Notarisland, maar het kan toch echt. In 2010 was er een aflevering van het tv-programma Radar waarin ongeveer het volgende scenario zich voordeed:

Vader en moeder op leeftijd, ergens in de tachtig, hadden een testament gemaakt van vóór 2003 waarin was opgenomen dat de kinderen een tegoedbon zouden krijgen voor later en waarin het vermogen werd toebedeeld aan de langstlevende. Het testament bevatte verder geen fiscale toeters en bellen, want die waren toen nog niet bekend. Dit testament is nooit aangepast na de wetwijziging van 2003.

Volgens dit tv-programma kwam moeder te overlijden met een niet al te groot banktegoed, maar wel met een woning waarbij de hypotheek grotendeels was ingelost. Dus die vertegenwoordigde een flinke waarde. Ook hier waren kinderen en langstlevende uitgegaan van het bekende stelsel en was er dus erfbelasting verschuldigd door de kinderen over het tegoedbonvermogen. Die rekening werd gepresenteerd aan vader.

Een lang verhaal kort: vader kon zijn magere banktegoeden één op één doorschuiven aan de fiscus en had dus feitelijk geen geld meer voor zijn dagelijkse levensbehoeften. Hij had wel een woning waar weinig hypotheek op zat, maar daar viel ook geen geld meer van te maken, want de opeethypotheek was geen optie. Toen in dit programma dit scenario werd geschetst, werd ook aangegeven dat het testament niet zaligmakend was en de fiscale consequenties ook niet. Er werd onder andere advies ingeroepen van Bernard Schols¹, die het magische woord ‘tweetrapstestament’ sprak.

¹ Professor Bernard Schols studeerde Notarieel Recht en Nederlands Recht aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en Belastingkunde (postdoctoraal) aan de Universiteit van Tilburg.

In 2006 verscheen van zijn hand het preadvies *De legitieme portie driedimensionaal: abstract, concreet en fiscaal* voor de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie.

Een tweetrapstestament is een modewoord dat sinds dit tv-programma zeer vaak is gebruikt. De telefoon stond roodgloeiend na dit tv-programma. Iedereen in Nederland moest en zou een tweetrapstestament hebben, want dat was op tv geweest. Het tweetrapstestament is een modernere variant van een oud testament, oorspronkelijk genaamd de 'fidei-commissaire making'.

Hoe werkte dat dan?

Het ging dus in twee trappen. Er werd een stuk van de nalatenschap toebedeeld aan de partner. Er stond in het testament genoemd: bij situatie X, namelijk het overlijden van die partner of het verlopen van een tijdsperiode of andere voorwaarde, werd de partner die als eerste alles had gekregen geen erfgenaam meer en schoof het vermogen door naar de kinderen. Partner heet dan bezwaarde, kinderen heten dan verwachter. Kortom, de langstlevende was erfgenaam op de schopstoel. Dit systeem werd aanbevolen in het Radar-programma met als resultaat: belastingbesparing. Want dat was de grote afweging. Hoe werkt dat bij een standaardgezin?

Vader en moeder leven samen. Er zijn twee kinderen. Vader komt te overlijden, moeder erft de gehele nalatenschap. In het voorbeeld dat we hadden, was het gezamenlijke vermogen € 180.000,-. De helft van de gemeenschap van goederen is € 90.000,-. Moeder erft € 90.000,-. De andere € 90.000,- was al van haar, ze had immers al de helft van de gemeenschap van goederen. En de kinderen dan? Die krijgen niets, want die zijn technisch onterfd. Die € 90.000,- is minder dan de belastingvrijstelling van meer dan € 700.000,-. Moeder betaalt daar geen erfbelasting over. Kinderen hebben geen erfdeel, niet daadwerkelijk, niet als vordering, gewoon helemaal niet. Dus die betalen ook geen belasting. En het belastingprobleem was opgelost. Nu zeg je misschien: 'Halleluja, wat een mooie testamentsvorm.' Voor het eerste overlijden valt het inderdaad best mee.

Waar zit het probleem?

Het probleem zit in de verplichte tekst van de wet, namelijk als iemand van zo'n testamentvorm erfgenaam wordt, namelijk moeder, dan is die gehouden om elk jaar schriftelijk verslag uit te brengen van het erfenisvermogen dat uiteindelijk bij de kinderen terechtkomt. Dat wordt extra pijnlijk als moeder dat jaar drie keer op vakantie is geweest en de (schoon)dochters of (schoon)zonen het daar niet mee eens zijn. Moeder moet elk jaar een verslag inleveren om te kunnen inventariseren welk deel van het vermogen nu van vader was en welk vermogen nu haar eigen vermogen was. Kortom, administratieve rompslomp.

Daarnaast is er nog een ander probleem. Namelijk, als deze constructie wordt toegepast, dan is het resultaat in de meeste gevallen dat er geen erfbelasting is verschuldigd bij het eerste overlijden. Mensen maken vaak wel extra kosten aan de ingewikkelder afwikkeling van deze testamentsvorm, maar dat is een ander verhaal.

Het probleem zit met name in het feit dat er geen fiscaal voordeel te behalen valt bij het tweede overlijden. Er zijn geen trucs, er zijn geen opties opgenomen in het testament om aan belastingbesparing te doen. Er wordt alleen maar voorkomen dat bij het eerste overlijden de bijl valt.

Vaak komt het erop neer dat de kinderen per saldo veel meer belasting betalen, maar dat is dan de afweging van de ouders: de kinderen kunnen dan het huis verkopen en daar de belasting van voldoen, na mijn overlijden is het niet meer mijn probleem. Het moge duidelijk zijn dat het tweetrapstestament niet mijn voorkeur heeft. Er is nog een andere testamentsvorm: het vruchtgebruiktestament, waar ook weer een paar varianten van zijn.

Het vruchtgebruiktestament

Het vruchtgebruiktestament heeft als idee dat iemand de eigendom krijgt van de nalatenschap of van een deel van de nalatenschap,

bijvoorbeeld het huis. Stel, het huis wordt op naam van de kinderen gezet en het vruchtgebruik van de woning wordt geplaatst bij de langstlevende. De langstlevende had al de helft van het huis, dus heeft dan een half huis in vruchtgebruik en een half huis in eigendom. Het idee daarbij is, dat op het moment dat de langstlevende komt te overlijden, de kinderen een half huis 100% in eigendom krijgen en ermee kunnen doen wat ze willen. Hetzelfde kan beredeneerd worden voor bankrekeningen. Het eigendom van de bankrekeningen ligt bij de kinderen, maar de rente ervan bij de langstlevende. Met de huidige rentestand heeft dat weinig zin, want dat levert de langstlevende niets op.

De complicatie bij deze testamentsvorm is dat er geen voordeel is voor de kinderen. Die hebben namelijk een belofte om later een volledig eigendom te krijgen, maar feitelijk kunnen ze nu als eigenaar niets met dat wat ze hebben gekregen op grond van het testament. Wat er wel betaald moet worden, is belasting over de waarde van de verkrijging. Met vruchtgebruik belast goed wordt niet aangemerkt voor de volledige waarde, maar wel voor een aanzienlijk deel. De kinderen moeten dus heel veel erfbelasting betalen over iets waar ze feitelijk niets aan hebben. In sommige gevallen kan dit testament nuttig zijn, of voor een bepaald object nut hebben. Als hoofdsysteem in het testament werkt het in de praktijk vaak niet.

Estateplanningstestament

Het ultieme testament staat ook wel bekend als het estateplanningstestament. Feitelijk is het estateplanningstestament hét testament waar alle mogelijke testamentsvormen en varianten en deelvarianten in zijn opgenomen. Kijkend naar de situatie van degenen die komen te overlijden te zijner tijd, hoe ingewikkelder de situatie, hoe relevanter dit testament. Want dan wordt er per vermogensobject – een huis, een vakantiehuis of een huis in het buitenland, verschillende bankrekeningen, beleggingsrekeningen, aandelen, verschillende be-

drijven in het buitenland of aandelen in het binnen- of buitenland, et cetera – een verdeling gemaakt die het beste werkt binnen de familie. Zowel sociaal als fiscaal. Die bal ligt doorgaans bij de langstlevende, maar op het moment dat de situatie gecompliceerd is, met name met meerdere bedrijven waar de langstlevende niet altijd van op de hoogte is, wordt er een specifieke regeling opgenomen voor de afwikkeling.

De executeur waar we het eerder over gehad hebben, kan namelijk ook gesplitst worden. Eén executeur kan zich dan bijvoorbeeld bezighouden met privé zaken óf met het bedrijf of met één specifiek bedrijf. Door een bepaald mandaat te geven, wordt deze afwikkeling sneller en soepeler uitgevoerd. In praktische gevallen betekent dit, dat per onroerend goed gekeken kan worden wie er eigenaar van wordt, wie er vruchtgebruik van heeft, of het verkocht wordt, of wat dan ook nuttig is. Dat wil zeggen dat het hele testament gezien moet worden als één grote blokkendoos, waarbij er gebouwd moet worden op het moment dat iemand is overleden. Nog meer dan bij alle andere testamentsvormen is het bewustzijn extra aanwezig dat men hier wat mee moet, sterker nog: in dit geval moet je naar een adviseur gaan die er verstand van heeft. Als je namelijk bij zo'n estateplanningstestament geen actie onderneemt, zijn de gevolgen niet te overzien. Lees dus eerst de bijsluiter voordat je doorgaat.

Samenvattend

Het is niet het leukste onderwerp om aan te pakken voor huishoudens. Mensen schuiven het dus vaak voor zich uit. Aan de andere kant hebben sommige mensen het al lang geleden geregeld en zijn ze in de veronderstelling dat alles nu wel goed geregeld zal zijn, behalve dat de eventuele voogdij voor de toen minderjarige, en nu meerderjarige, kinderen niet meer aan de orde is. De realiteit is dat alle testamenten van vóór 2003 misschien wel een juist systeem bevatten, maar dat je fiscaal veel meer winst kan behalen. Ook hebben notarissen meer juridische mogelijkheden om te zorgen dat er voor de huidige situatie een goede

regeling komt, en niet voor een situatie van 25 jaar geleden. Het advies is dus in zijn algemeenheid om iedere 3 à 5 jaar langs te gaan bij de notaris om te laten kijken of alles nog klopt. Dat geldt helemaal als het om testamenten gaat van vóór 2003. Het loont om die aan te passen aan de nieuwe regels, want er is zoveel meer mogelijk.

Om het eenvoudig voor je te maken en te kijken of je alles goed geregeld hebt, kun je onze gratis Testamentcheck doen op www.babyseerstemiljoen.nl. Door deze check wordt het meteen duidelijk wat je al geregeld hebt en wat je nog moet regelen.

‘The idea is not to live forever, but to create something that will...’

Andy Warhol

Geheim 8

*Een andere
hand in de
portemonnee*

Door: Christian de Kok

**Verpleeghuis, eigen bijdrage en wie
beslist voor jou als jij dit niet meer kunt?**

Het is niet te onderschatten hoeveel telefoontjes ik per jaar krijg van bezorgde kinderen die hun ouders op financieel en medisch gebied willen ondersteunen, omdat die (geestelijk) hard achteruit zijn gegaan. Ze willen dan een volmacht (levenstestament) laten opstellen, waarin een of meer kinderen bevoegd worden gemaakt om de zaken te regelen. Vaak is het op dat moment al te laat en is de betreffende ouder niet meer juridisch in staat zijn of haar zaken te regelen (wilsbekwaam). In dat geval resteert alleen het traject via de rechtbank, een kostbare en trage aangelegenheid met meer 'hoepeltjes' om door te springen dan als de zaken zouden vastliggen in een levenstestament. In dit geheim lees je wat de mogelijkheden en voordelen van een levenstestament zijn.

Wie zorgt voor jou als je dit niet meer kunt?

Medische en geestelijke achteruitgang, helaas krijgen we er allemaal in zekere zin mee te maken op enig moment. Is het niet voor jezelf, dan wel voor iemand in je omgeving. Het is goed om erbij stil te staan wie er voor je moet zorgen en beslissingen mag nemen wanneer je dit zelf niet meer kunt. Gelukkig gaat zo'n proces vaak geleidelijk en kunnen jij en jouw omgeving aan het idee wennen. Wacht echter niet te lang met zaken vast te leggen, zo voorkom je dat je wordt aangemerkt als wilsonbekwaam en dat je geen beslissingen meer mag nemen of zaken mag vastleggen. Ook kunnen eerder vastgestelde schenkingsplannen gewoon doorlopen als dit van tevoren is vastgelegd.

Wilsonbekwaam

Niet alles in het leven gaat volgens plan. Het grote plan zal wel kloppen, geboren worden, leven en dan komen te overlijden, maar in de praktijk gebeuren er dingen die je niet allemaal kan voorzien. Dat kan bijvoorbeeld een langdurig probleem zijn met een bekende afloop, zoals de ziekte van Alzheimer. Je gaat geestelijk achteruit tot het punt waar juridisch gezien beschikkingsonbevoegdheid intreedt en je sociaal gezien niet meer jezelf bent. Er zijn ook andere scenario's denkbaar, zoals een auto-ongeluk waarbij je in coma raakt of een wat lichtere

variant: je hebt het goed geregeld voor jezelf en bent vooral veel in het buitenland of in de bushbush en daarom niet meer bereikbaar.

In alle gevallen gaat het leven in juridisch financiële zin wel door. Op het moment dat jij niet aanwezig bent om handtekeningen te zetten, orders te plaatsen of zaken op orde te krijgen, moet iemand anders het doen. Alleen, niemand anders is bevoegd, tenzij je er werk van maakt.

Als er niets is geregeld, dan moet men naar de rechter stappen om daar een regeling aan te vragen (bewind, curatele of mentorschap). Bewind is de situatie waarin iemand niet in staat is om de juiste financiële beslissingen voor zichzelf te nemen en daarbij geholpen moet worden. De bewindvoerder wordt door de rechter aangewezen om het vermogen te beschermen. Die rechter zal iedereen binnen de familie oproepen om te kijken wie er het best bewindvoerder kan zijn binnen die groep. Kortom, de verantwoordelijkheid ligt dan bij een instantie als een rechtbank en niet binnen de familie.

Een stap verder is curatele. Dat is voor mensen die zo 'ver heen zijn', lees dronkenschap, verslaving of andere soort, dat iemand de hele financiële huishouding onder zijn hoede neemt, omdat het echt niet anders kan.

Mentorschap daarentegen gaat om medische beslissingen en ook als daar niets voor geregeld is, kan via de rechtbank een mentor aangewezen worden die deze taak op zich neemt. Voor alle drie de gevallen geldt dus: de regie ligt ergens anders. Vaak wordt dit aangezwengeld door iemand die zich betrokken voelt bij de persoon die een probleem heeft of die afwezig is. Op die manier probeert men het probleem op te lossen. Zo zie je maar dat het goed is om op de hoogte te zijn van medische bijzonderheden en niets aan het toeval over te laten. Blijf bij de medische instanties jouw bijzonderheden melden, ook al ga je ervan uit dat het bekend is.

Zorg dus dat je goed vastlegt welke allergieën er zijn, welke medicijnen je gebruikt en wat jouw wensen zijn met betrekking tot de gevolmachtigde, zodat deze persoon te zijner tijd goed zijn of haar werk kan doen.

Zorg dat jouw gevolmachtigde en naaste familie een lijstje hebben met jouw medische wensen, allergieën, medicijngebruik en alle informatie die voor jou maar ook voor hen belangrijk is om te delen. Zo kunnen zij in een noodsituatie op de juiste wijze handelen aan de hand van deze gegevens.

Op www.babyseerstemiljoen.nl vind je een medische wensen-checklist.

Volmacht

Wil je het niet zover laten komen, dan is er een oplossing. De oplossing in het verleden was een volmacht maken bij de notaris, dat heet een notariële algehele of algemene volmacht. In die volmacht stond geschreven wie de bevoegdheid had om juridische zaken te regelen voor degene die de volmacht had gegeven. Het is ook mogelijk om deelvollmachten af te geven bij diverse instanties, maar een risico is dan dat je één instantie vergeet en dat dan daarmee niets geregeld is. Het is bijvoorbeeld makkelijk om bij een bank een machtiging op de bankrekening af te geven, zodat betalingen door familieleden gedaan kunnen worden.

De notariële volmacht, zoals net genoemd, is in het verleden heel populair geweest, maar bleek ook in sommige gevallen iets te kort door de bocht. Er stond feitelijk in: 'Ik geef mijn partner de sleutels van mijn leven. Ik ga ervan uit dat hij/zij hier geen misbruik van maakt.' De ervaring leert dat dat in de praktijk weleens is gebeurd, vaak in het zicht van echtscheidingen of andere complicaties, waardoor iemand berooid

achterbleef. Maar ja, alles was legaal gebeurd, althans op basis van een juridisch document. Daar hebben we allemaal van geleerd, dus er is een nieuwe optie ontstaan: het levenstestament.

Levenstestament

Bij het opstellen van een levenstestament beslis je zelf en ontzorg en ondersteun je je naasten. Ook leg je vast wie voor jou mag beslissen over vermogen en medische handelingen. Ook kun je in een levenstestament je specifieke persoonlijke wensen vastleggen. Het belangrijkste element in het levenstestament is vertrouwen. Als het vertrouwen er namelijk niet is, kan het levenstestament nog zo goed en zorgvuldig zijn opgesteld, maar kan iemand die kwaad wil daar toch zijn misbruik van maken. Wanneer het levenstestament is afgegeven, controleert de bank altijd of het levenstestament niet is herroepen of herzien. maar zij controleren niet wat er daadwerkelijk van de rekening is afgeschreven.

Het levenstestament is feitelijk een volledige volmacht op juridisch- en medisch gebied, die ophoudt bij overlijden en het testament neemt op het moment van overlijden het stokje over. Een ideaal scenario is dat het levenstestament aansluit op het testament, om te zorgen dat het plan dat erachter zit ook uitgevoerd wordt en dat de spelers die hierin genoemd worden met elkaar door een deur kunnen of bij voorkeur dezelfde spelers zijn.

Wat is het effect van een levenstestament?

Het effect van een levenstestament is de controle nemen en daar zowel juridisch als sociaal naar kijken. Wie kan welke taak binnen mijn leven vervullen? Dat valt dan uit elkaar in bijvoorbeeld bankzaken, regelingen voor onroerend goed, de woning waarin gewoond wordt, vakantiehuisen, of als je meer doet met onroerend goed, hoe daarmee om te gaan. Denk echter ook aan een regeling voor het managen van aandelen en een regeling voor het managen van een bedrijf of bedrijven. Daaronder kunnen dan ook de verkoop en aankoop van bedrijven vallen

en alles wat maar in het leven meespeelt. Sommige levenstestamenten zijn twee tot drie pagina's lang, sommige kunnen tot 50 pagina's dik worden, afhankelijk van hoeveel regelingen er getroffen moeten worden voor het bedrijf of de bedrijven, of nog mooier: de huisdieren.

Een belangrijk onderdeel van het levenstestament is dat je aangeeft hoe er omgegaan moet worden met schenkingen. De hoofdregel is dat als er bewind wordt uitgesproken over het vermogen van iemand en er geen traditie is van het doen van schenkingen binnen de familie, dat die schenkingen ook niet gaan beginnen tijdens de periode van het bewind. Bij een levenstestament wordt afgesproken dat, zelfs als er geen traditie van schenken is, er wel binnen het familievermogen overgeheveld moet worden, zolang dat maar voldoet aan bepaalde criteria. Die criteria kunnen geformuleerd worden in het levenstestament, zoals bijvoorbeeld: er moet minimaal € 50.000,- op de bankrekening blijven staan, wat is de frequentie van schenken en is er bereidheid om wat schenkbelasting te betalen of juist niet. Kortom, dit is een stukje maatwerk.

Let op: schenkingen op papier (zie hiervoor geheim 9), dus met gesloten beurzen, kunnen niet op grond van een levenstestament, omdat de schenker deze akte niet per volmacht mag tekenen. Wat wel kan, is daadwerkelijk schenken, daadwerkelijk overboeken van geld, gebruikmakend van belastingvrijstellingen.

Financiële volmacht

Wie gaat er voor jou de bankzaken regelen als je dat zelf niet meer kunt? Zijn er Nederlandse- of buitenlandse bankrekeningen? Hoe wordt omgegaan met beleggingen? Heb je een woning of meerdere woningen, denk bijvoorbeeld aan een vakantiehuis waar je regelmatig naartoe gaat? Uiteraard ervan uitgaande dat ook deze woning eigendom is. Wat moet er gebeuren met de inboedel en vermogensoverheveling, zoals

schenken en dergelijke? Al deze zaken moeten helder omschreven worden in het levenstestament, zodat de gevolmachtigde weet wat zijn of haar taak is. Wordt dit namelijk niet of niet volledig gedaan, dan is de gevolmachtigde de baas en kan dan zijn of haar eigen plan trekken.

Medische volmacht

De andere kant van het levenstestament is de medische kant. Hierin moet je twee stappen zetten:

1. Bespreek dit met jouw vertrouwensarts; en
2. Laat het goed vastleggen in jouw levenstestament.

De inhoud van de medische volmacht valt niet onder het uitgangspunt van dit boek. Toch is het een belangrijk onderwerp om je in te verdiepen. Maak een afspraak met jouw huisarts om door te spreken wat mogelijk en wenselijk is.

Regel een lijstje van (actuele) gebruikersnamen en wachtwoorden en berg deze op een veilige plek op, bijvoorbeeld op een stick in een kluis. Ook zijn er digitale kluizen aan te schaffen waarin je deze informatie kan opbergen. Informeer uiteraard jouw gevolmachtigde en overige nabestaanden hierover. Zo kunnen zij na jouw overlijden meteen handelen.

Op www.babyseerstemiljoen.nl vind je hiervoor een digitale checklist.

Het verpleeghuis

Als de tijd is gekomen dat je niet langer thuis kunt blijven wonen en voor jezelf kunt zorgen, dan moet jouw opname in een verpleeghuis worden geregeld. Hiervoor moet je een eigen bijdrage betalen. De hoogte van deze eigen bijdrage hangt af van jouw financiële situatie. Bij een riant vermogen kan dit zomaar oplopen tot circa € 2.500,- per maand. Met

een lager vermogen en inkomen betaal je veel minder. Dit wordt als niet eerlijk ervaren, je hebt jarenlang hard voor je geld gewerkt en de buurman die er een feestje van heeft gemaakt en bakken met geld heeft uitgegeven, betaalt een veel lagere bijdrage. Als je dit meemaakt bij een eigen ouder maak je al snel de keuze om het vast te leggen in een levenstestament, zodat jou dit later niet overkomt.

Hoe kun je een hoge eigen bijdrage voorkomen?

In de situatie van verpleeghuis en vermogensoverheveling zijn een aantal mogelijkheden te noemen. Als de laatste ouder naar een verpleeghuis gaat, de eerste ouder is overleden en een testament heeft gemaakt met tegoedbonnen of een uitgestelde erfenis erin, (zie geheim 9 over schenken), dan kan een kind of kunnen de kinderen de tegoedbonnen opeisen zodra de langstlevende naar een verpleeghuis gaat. Op deze manier stel je het vermogen zoveel mogelijk veilig, ter voorkoming van een torenhoge eigen bijdrage. Besef wel dat de kinderen hiervoor zelf actie moeten ondernemen. Het is opeisbaar maar dit moet je wel zelf regelen. Het wordt niet vanzelf geregeld.

Reken uit wat op dit moment jouw eigen bijdrage zou zijn. Gebruik hiervoor: www.hetcak.nl/zelf-regelen/eigen-bijdrage-rekenhulp.

Een levenstestament is best veelomvattend. Niet alle onderdelen van het levenstestament zijn in dit boek besproken.

Om een overzicht te krijgen van de zaken die voor jou belangrijk zijn om te regelen, hebben we een gratis 'Levenschecklist' ontwikkeld. Je vindt deze op www.babyseerstemiljoen.nl.

Geheim 9

*Het geld aan een
(juridisch)
touwte, hoe
werkt dat?*

Door: Christian de Kok

Wat kun je schenken?

Soorten schenkingen

Mensen geven schenkingen aan hun kinderen, omdat zij doorgaans twee dingen willen voorkomen, namelijk:

1. Een te hoge erfbelasting voor de langstlevende; en
2. Een te hoge zorgbijdrage wanneer de langstlevende in een verpleeghuis (voorheen verzorgingstehuis) opgenomen moet worden.

Daarnaast schenken mensen uiteraard ook omdat ze het leuk vinden en omdat de kinderen het goed kunnen gebruiken. Belangrijk is dat je financieel voldoende daadkrachtig bent om zelf normaal te kunnen blijven leven en wellicht in de toekomst nogmaals een schenking te kunnen doen of bij schenking op papier de rente minimaal ieder jaar te kunnen voldoen. Er zijn heel veel vormen van schenkingen.

*‘U kunt uw geld
niet meenemen als u
doodgaat, maar u kunt
het vooruitsturen
door te schenken...’*

Het enveloppe

De meest voorkomende variant die ik op mijn kantoor voorbij zie komen, zijn de daadwerkelijke schenkingen, dus het kerstcadeautje

(het enveloppe) voor kinderen en kleinkinderen. Dit verarmt de ouder en verrijkt de kinderen en kleinkinderen. Een schenking is belastingvrij wanneer deze onder de belastingvrijstelling valt. Voor kinderen is dat op dit moment een ruime € 6.000,- en voor kleinkinderen ca. € 2.500,-. Dit zorgt dan voor een vermogensverschuiving, waarmee je later voordeel behaalt bij overlijden of wanneer de langstlevende naar een verpleeghuis gaat.

Overboeking

Een andere manier om te schenken, is het overboeken van geld met in de omschrijving het woordje schenking. Dit werkt eigenlijk hetzelfde als bij het enveloppe. Kinderen en ouderen worden als het goed is op dezelfde wijze beter van deze schenking. Het verschil met het enveloppe is echter dat deze schenking is aan te tonen, wat bij het enveloppe een stuk lastiger is.

Gunstige geldlening

Een mogelijke derde variant van schenken is wanneer je geldleningen hebt gegeven aan je kinderen en/of kleinkinderen om daar stukjes op kwijt te schelden. Dit kan wanneer het kind de geldlening terugbetaalt en jij als ouder het weer opnieuw teruggeeft als schenking.

Schenken op papier

De laatste variant is schenking op papier. Bij al deze schenkingen is de tip de uitsluitingsclausule. We noemden hem al eerder, maar het is toch goed hier nogmaals aandacht aan te besteden. Bij de uitsluitingsclausule geef je duidelijk aan dat het geldbedrag aan een kind wordt gegeven en niet aan de persoon met wie dat kind getrouwd is. Het geldbedrag is van het kind en mocht jouw kind op enig moment gaan scheiden of uit elkaar gaan, dan blijft het geld van jouw kind en gaat zijn/haar partner er niet met een deel van jouw geld vandoor. Bij de schenking in een envelop is moeilijk aan te tonen van wie het bedrag is en daar stuit je meteen al op een probleem. Bij de tweede variant, de schenking op

basis van overboeking, kan naast het woord schenking ook het woord uitsluitingsclausule worden opgenomen. Bij de derde variant is het goed aan te geven dat hier ook de uitsluitingsclausule van toepassing is. Zo voorkom je ook bij dit bedrag dat bij scheiding de partner er met jouw geld vandoor gaat.

Schenken doen als iemand niet meer aanspreekbaar is (zie geheim 8 over het levenstestament), kan alleen als overboekingsvariant (optie 2) worden gedaan. Het is verboden om een schenking op papier, een schenking ter zake des doods, op te nemen in een levenstestament.

Hoe werkt schenken op papier?

Als je je vermogen wilt verlagen maar niet direct de beschikking hebt over geld (denk bijvoorbeeld aan de overwaarde op je huis), dan kun je ervoor kiezen om te schenken op papier. Er vindt dan geen daadwerkelijke vermogensoverdracht plaats, maar je profiteert wel van de financiële voordelen. Eerst laat je bekijken of een schenking gunstig is voor alle betrokkenen. In de meeste gevallen is dit gunstig, maar het is goed dit op voorhand te bekijken. Is het resultaat positief, dan moet er een notariële akte van gemaakt worden. In de akte staat dat de ouder aan het kind een bepaald bedrag schenkt. Het is een vermogensoverheveling met gesloten beurzen. De ouder doet een schenking aan het kind en het kind geeft dit weer aan de ouder terug. Dit komt alleen in de notariële akte en niet op een bankrekening of elders.

Vervolgens zegt de overheid dat, naast de verplichting in de notariële akte, ook rente over het bedrag moet worden betaald. Begrijpelijk, want als je geld van iemand leent, moet je ook rente betalen. De rente die hiervoor geldt, is op dit moment 6%. Dus ieder jaar dat je een schenking doet aan jouw kind moet je 6% over dit geschonken bedrag vergoeden. In de praktijk doen mensen dat met de kerst, het meest gekozen moment waarop mensen een schenking doen.

Het kalenderjaar loopt namelijk tot en met december. En zeg nu zelf, met kerst geven we elkaar cadeautjes, wat is er mooier dan een cadeau in de vorm van geld? Vervolgens wordt het in de akte vastgelegd en moet er een bankafschriftenstroom worden afgegeven dat er ieder jaar daadwerkelijk rente is betaald tot het moment van overlijden. Is er niet betaald, dan werkt deze constructie niet.

Ouders betalen ieder jaar de rente aan de kinderen. Het is ook mogelijk dat kinderen het rentebedrag weer terugschenken aan hun ouders. Dit kan op dit moment tot ca. € 2.500. Zo is optimaal gebruikgemaakt van de schenkingsvoordelen.

Wat is het voordeel van schenken op papier?

Het voordeel van schenken op papier is dat mensen niet daadwerkelijk geld kwijt zijn, zoals in het voorbeeld van de overwaarde van een huis. Op papier heb je de overwaarde geschonken zonder deze daadwerkelijk uit het huis te halen, of daar boetes voor te betalen, omdat je de hypotheek moet openbreken. Alles gaat op papier met gesloten beurzen, met uitsluiting van de rente. Ik omschrijf deze constructie als 'geld aan een touwtje'. Je kent nog wel dat spelletje van vroeger: kinderen die een geldbriefje aan een touwtje deden en als een nietsvermoedende voorbijganger bukte om het briefje op te rapen, dan trokken de kinderen het geld aan het touwtje weer weg. Het principe van een schenking op papier is hetzelfde: zodra een life-event zich voordoet: verpleeghuis of overlijden, dan 'verdwijnt' het geld richting de begunstigde, het kind. Nu dit allemaal op de juiste juridische manier goed is vastgelegd, kunnen mensen met deze strategie ongewenste effecten voorkomen.

Wil je dit principe nog een keer rustig terugkijken, dan kun je op www.babyseerstemiljoen.nl een video bekijken, waarin ik het nog een keer toelicht.

Het voordeel van schenken op papier is samenvattend dat er een vermogensverschuiving plaatsvindt zonder dat er cash aan te pas is gekomen. Het geld is niet alleen opeisbaar bij overlijden maar ook wanneer de langstlevende onverhoopt moet worden opgenomen in een verpleeghuis. Alle schenkingen die toen nog niet uitbetaald waren, kunnen op dat moment wel opgeëist worden. Dit gebeurt vaak bij de langstlevende. De woning wordt verkocht, waardoor er een flinke som geld op de rekening staat. Genoeg middelen dus om de schenking uit te betalen en de eigen bijdrage van het verpleeghuis te verlagen.

Consequentie van schenking op papier is verhoging van de inkomstenbelasting. Elke keer wanneer er namelijk een schenking op papier wordt gedaan, worden de ouders armer en de kinderen op papier rijker. Afhankelijk van de rest van het vermogen moeten ze daar dus belasting over betalen. Het is goed om de situatie even te bekijken voordat je tot schenking overgaat. In beperkte gevallen kan het namelijk voorkomen dat deze vorm van schenking niet gunstig is.

Maak voor jezelf een rekensommetje of het doen van een schenking een interessante besparing oplevert voor de erfbelasting of op termijn voor de eigen zorgbijdrage. Gebruik de rekentool van de Belastingdienst (www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/schenken/content/hulpmiddel-schenkbelasting).

Geheim 10

*Ongewenste
erfgenamen*

Door: Christian de Kok

**Wat nu? Anderen gaan er
met jouw geld vandoor!**

Ongewenste erfgenamen

Eén van de ongewenste erfgenamen is natuurlijk de ex-partner van jouw kind. Dat kan het geval zijn als jouw kind in gemeenschap van goederen is getrouwd en er geen uitsluitingsclausule in een testament is opgenomen.

Hier voeg ik nog een leuke doordenker aan toe. Wat als jouw kind van jou erft, terwijl jouw kind is gescheiden en vervolgens komt te overlijden? Dan gaan de gelden naar jouw kleinkinderen. So far so good! Ware het niet dat de kleinkinderen als ze minderjarig zijn nog niet over het geld mogen beschikken en dat voor de ex-partner van jouw kind het ouderlijk vruchtgenot gaat gelden in het belang van de kinderen. De ex-partner heeft dan het beheer over het geld totdat de kleinkinderen de gerechtigde leeftijd hebben bereikt om zelf te kunnen beslissen over de erfenis. Of deze ex-partner dit geheel in lijn gaat doen met jouw wensen valt zwaar te betwisten.

We gaan nog een stapje verder... Jouw kleinkinderen zijn erfgenamen en die gaan ook dood. Dan is de enige wettelijke erfgenaam de ex-partner van jouw kind. Het gaat ver, ik weet het, maar theoretisch kan dit. De vraag in deze is in hoeverre je over jouw graf heen wilt regeren. Is jouw relatie met de ex-partner zwaar verstoord, dan kan het een ultieme wens zijn om dit goed vast te leggen. Je kan er dan voor kiezen om specifiek in een testament op te nemen, dat wanneer kind en kleinkinderen zijn overleden, een andere begunstigde voor de erfenis wordt aangewezen. Dit noemen we een tweetrapsconstructie, of wanneer het nog gecompliceerder ligt, een drietrapsclausule. Wanneer het kind van de echtscheiding ook een testament laat opstellen en dit hierin laat opnemen, noemen we het een echtscheidingstestament. Met het ultieme doel dat de ex-partner niet aan de centen mag komen en dat de zorg voor het geld ook elders wordt belegd als de kleinkinderen hiervoor nog niet de gerechtigde leeftijd hebben. Zowel voor de ouder

als de grootouder kan dan een bewindvoerder worden aangewezen die het geld gaat beheren.

Als jouw kind in zwaar weer verkeert

Helaas kan het voorkomen dat jouw kind (tijdelijk) in zwaar weer verkeert of een verminderd verstandelijk vermogen heeft. Ook wanneer één van jouw kinderen een onderneming heeft die minder goed loopt, is het raadzaam om de erfenis van het kind – dat zich in een bepaalde situatie bevindt – onder bewind te stellen. Zo voorkom je dat het geld in het vermogen van jouw kind valt en buiten het bereik blijft van (toekomstige) schuldeisers. Dit soort situaties is heel complex en vaak maatwerk, dus het is goed te overleggen met de lokale notaris hoe je dit het beste vorm kunt geven in het testament.

Samenleven en trouwen

Samenleven

We spreken van samenleven als je zonder iets te regelen of zonder een samenlevingscontract met elkaar op één adres woont. Samenleven kan in een huur- of koopwoning, waarbij het eigendom bij jou en je partner ligt of bij één van jullie beiden. Naarmate er meer vermogen op naam staat en er meer financiële verplichtingen gelden, wordt het steeds belangrijker dat je hierover iets vastlegt.

Samenlevingscontract

Een samenlevingscontract is een contract waarin jullie tegen elkaar zeggen dat jullie voor elkaar gaan zorgen en dat jullie op hetzelfde adres gaan wonen. Alleen door het contract op te stellen, gaat er nog geen wet automatisch werken. In het contract leggen jullie afspraken vast die jullie met elkaar willen maken. Alles wat niet in het contract staat, is in principe niet van toepassing, omdat er geen wettelijk vangnet is. Volgens de wet zijn jullie namelijk geen partners van elkaar.

De meest gemaakte afspraak in een samenlevingscontract is het verblijvingsbeding. Je kunt ook jouw partner aanwijzen als de ontvanger van het (bijzonder) partnerpensioen. Een verblijvingsbeding gaat echter nog verder.

Het verblijvingsbeding is een contractuele afspraak waarin je zegt: jij krijgt de helft van mijn spullen. Daar kan onder vallen: de woning die jullie samen hebben gekocht, jullie gezamenlijke inboedel, afhankelijk van de situatie jullie bankrekeningen of andere tegoeden. Je zegt als het ware: bij mijn overlijden is er een contractuele verschuiving van vermogen en iemand anders wordt daar beter van. De rest (wat niet is beschreven en dus niet onder deze definitie valt) vererft volgens de wet in de situatie van samenwonende mensen zonder kinderen. Denk aan de wettelijke erfgenamen: ouders, broers en/of zussen. Zijn er wel kinderen, dan zijn zij de wettelijke erfgenamen en niet de partner, want op grond van de wet zijn jullie niets van elkaar en zijn jullie niet elkaars wettelijke erfgenamen. Afhankelijk van de situatie heeft het verblijvingsbeding dus heel veel of heel weinig effect. Het effect kan ook door de jaren heen veranderen, omdat je bijvoorbeeld wel of niet samen een woning aankoopt en je bij een andere woning weer andere keuzes maakt.

*‘To live; to love; to learn;
and to leave a legacy.’*

Stephen Covey

Wil je alles geregeld hebben op erfrechtgebied, dan moet je dus naast een samenlevingscontract ook een testament maken, waarbij je elkaar

tot hoofderfgenamen aanwijst en elkaar de bevoegdheid geeft om zaken af te wikkelen (executeur). Eventueel kun je hierin ook plannen maken voor een dramatisch gezamenlijk overlijden, waarbij je vastlegt wie alles uit beider naam mag regelen en wie dan uiteindelijk de erfgenamen zijn. Je kan nog meer afspraken maken in een samenlevingscontract, maar dit gaat te ver om in dit boek verder uit te werken. Zie daarvoor de blogs op de website **www.ekonotaris.nl/actueel**.

Trouwen en geregistreerd partnerschap

Trouwen en geregistreerd partnerschap noem ik in één adem, omdat ze volgens de wet veel overeenkomsten hebben. Er zijn een paar nuanceverschillen.

Je hebt zojuist gelezen dat als je samenwoont niet bij wet is geregeld dat je elkaars erfgenaam bent. Voor gehuwden en geregistreerde partners geldt dit wel. De reden waarom gehuwden en geregistreerde partners iets willen vastleggen, is omdat ze willen afwijken van de basis, dat wat wettelijk is geregeld.

De wettelijke regeling van trouwen en geregistreerd partnerschap vóór 2018 betekent dat er een volledige gemeenschap van goederen is, waaronder alle spullen vallen, zoals huizen, banktegoeden, spullen etc. Dit is exclusief de goederen die privé zijn verkregen en waarop duidelijk een uitsluitingsclausule van toepassing is. Trouw je of ga je een geregistreerd partnerschap aan, dan is er automatisch een wettelijk recht voor de langstlevende partner en speelt als er gezamenlijke kinderen zijn de wettelijke verdeling, zoals genoemd in geheim 8. Er is dus een wettelijke regeling, al is deze niet heel uitgebreid. Praktische zaken, zoals een executeur om alles af te wikkelen of fiscaal te optimaliseren, staan helaas niet in de wet opgenomen. In een situatie zonder testament zal hierdoor toch vaak minder regie uitgeoefend kunnen worden en moet er vaak meer erfbelasting worden betaald.

In de situatie van trouwen of geregistreerd partnerschap na 2018 geldt het nieuwe huwelijksvermogensrecht, wat betekent dat de spullen die je had vóór het JA-woord privé blijven. Daaronder vallen ook huizen, banktegoeden et cetera. Alles wat je opbouwt door bijvoorbeeld looninkomsten ná het JA-woord valt in de gemeenschap van goederen. En alles wat nog binnenkomt op het gebied van schenkingen en erfenissen blijft ook privé en valt dus niet in de gemeenschap van goederen.

Volgens de pers trouwt 'iedereen' hierdoor nu standaard onder huwelijkse voorwaarden. Ik ben het daar pertinent niet mee eens, feitelijk trouwt iedereen nog steeds zonder huwelijkse voorwaarden (daarvoor moet je immers naar de notaris), maar gewoon op basis van het nieuwe wettelijke systeem. Als je duidelijk wilt regelen welke zaken van welke echtgenoot zijn, moet je een goede administratie bijhouden. Aan de hand van gesprekken die ik heb gevoerd, is mijn voorstelling dat mensen doorgaans geen goede administratie bijhouden. Over 20 jaar wordt het lastig te achterhalen wat van voor het huwelijk was, tijdens of erna en welke omvang eventuele schenkingen hadden et cetera. Is dit onduidelijk, dan wordt bij een echtscheiding aangenomen dat er sprake is van een volledige gemeenschap van goederen, wegens het ontbreken van een goede administratie. Persoonlijk denk ik dat het een wassen neus is en je niet kunnen rekenen op het privé zijn van bepaalde goederen na verloop van tijd als je geen goede administratie hierover vastlegt.

Het idee van de wet is dat je voor elkaar zorgt, dus er staat in dat er een zorgplicht is, een gezamenlijke huishoudpot. De zorgplicht naar elkaar is hetzelfde als in een samenlevingscontract. Er staat ook in dat je automatisch elkaars nabestaandenpensioen krijgt en dat je automatisch elkaars erfgenaam bent.

Daarnaast zijn er wettelijke regels voor het berekenen van alimentaties als je uit elkaar gaat. En je bouwt naast het nabestaandenpensioen ook ouderdomspensioen voor elkaar op. Dat betekent dat vanaf het JA-woord het opgebouwde ouderdomspensioen tot het NEE-woord voor het opgebouwde pensioen tijdens de huwelijkse of geregistreerde periode 50% gedeeld moet worden tussen de ex-partners. Dit kan ervoor zorgen dat degene die het minste pensioen heeft opgebouwd vaak door de onderlinge afspraken die gemaakt zijn toch met een gelijkwaardig pensioenrecht eindigt voor de periode dat ze samen zijn geweest. Wil je deze regeling niet, maak dan huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden. Dan kun je één klein ding uit de wet wijzigen of alles wat in de wet staat anders afspreken, waarbij er maar één uitzondering anders is en dat is namelijk de partneralimentatie, want daar mag je namelijk niet van afwijken. Het is een vast gegeven dat er alimentatie betaald moet worden, tenzij er duidelijk in het echtscheidingsconvenant is afgesproken dat dit niet nodig is.

De 'koude-kant-clausule'

Nog een laatste toevoeging waardoor het testament populair blijft, is de uitsluitingsclausule (in de volksmond bekend als de 'koude-kant-clausule'. Deze clausule bestaat al vele decennia en wordt vaak toegepast in testamenten en schenkingsaktes, om te voorkomen dat bij een echtscheiding kinderen en/of kleinkinderen jouw erfenis moeten delen met de ex-partner. Afhankelijk van hoe kinderen of kleinkinderen getrouwd zijn, kunnen de ouders zeggen: 'Ik laat mijn vermogen na aan mijn kind en dit vermogen wordt nooit onderdeel van de gemeenschap van goederen waarin mijn kind getrouwd is. Als mijn kind gaat scheiden, dan kan de ex-schoonzoon of -dochter er dus niet met de nalatenschap vandoor. Afhankelijk van de relatie van de kinderen hebben zij zelf al huwelijksvoorwaarden gemaakt, waarin goede of minder goede regelingen opgenomen zijn. Zijn zij niet getrouwd maar wonen ze samen, dan moeten zij een samenlevingscontract hebben opgesteld of andere afspraken hebben gemaakt. Door een uitsluitingsclausule toe

te voegen aan een testament of schenking wordt 'van hogerhand/door een ouder' bepaald dat het geld apart blijft staan voor de begunstigde en zijn we niet afhankelijk van het feit of de ontvanger diens zaken goed heeft geregeld in de relatiesfeer.

De complicatie bij zo'n uitsluitingsclausule is dat mensen moeten kunnen aantonen dat ze het geld onder deze condities hebben gekregen. Dit is terug te vinden in het testament, de schenkingsakte of de bankafschrijving met duidelijke vermelding van schenking, met daarbij het woord 'uitsluitingsclausule'. Vervolgens is belangrijk wat het kind of kleinkind met dit geld heeft gedaan na ontvangst? Is dit geld ergens in geïnvesteerd? Misschien wel in een gezamenlijke woning en wat waren de afspraken en wat als het kind of kleinkind daar bitcoins van heeft gekocht en deze heel veel geld hebben opgeleverd of juist niet? Hoe moet dat dan gezien worden? Dat ligt aan het huwelijksvermogenstelsel onder de voorwaarde waarop het kind is getrouwd of een geregistreerd partnerschap heeft en aan de afspraken die het kind met de partner op schrift heeft gesteld. Meestal wordt hier in de praktijk niet over nagedacht en verdampt de erfenis of schenking alsnog, omdat je geen goede afspraken hebt gemaakt of hebt vastgelegd. Zodra er sprake is van een schenking of testament, is het heel goed om met je (klein-)kind(-eren) hierover in gesprek te gaan en de 'koude-kant-clausule' te benoemen. Het geld heeft namelijk een financiële en emotionele waarde en je wilt niet dat dit in handen komt van de ex-partner.

Inmiddels is het nieuwe huwelijksvermogensrecht in 2018 ingegaan, waardoor er een nieuwe variant van de gemeenschap van goederen is ontstaan. In eerste instantie vallen erfenissen buiten een gemeenschappelijk vermogen van echtgenoten. Hierdoor klinkt het alsof de uitsluitingsclausule niet meer nodig is. Ik zie dat anders. Mijn advies is om te allen tijde zelf de regie te houden en een erfenis (of schenking)

aan een kind of kleinkind toe te kennen. Hierdoor ben je niet de speelbal van wetswijzigingen of (toekomstige) rechtspraak.

Wil je meer weten over de verschillende relatievormen? Kijk dan op www.babyseerstemiljoen.nl om een video te bekijken van een webinar dat ik een tijd geleden heb gegeven over dit onderwerp.

- Controleer of in jouw testament een uitsluitingsclausule staat. Voeg het woordje 'uitsluitingsclausule' toe aan het mededelingenvak wanneer je een schenking aan een kind of kleinkind doet.

Geheim 11

*Wat gebeurt er
na de dood?*

Door: Christian de Kok

Je bent dood en dan?

Overlijdt je, dan gaan er feitelijk twee afzonderlijke trajecten lopen. Ten eerste het sociale traject. Je familie, vrienden, nabestaanden worden betrokken bij jouw overlijden. Het kan zijn dat je voorbereidingen hebt getroffen in de zin dat je een overlijdensrisicoverzekering hebt afgesloten. En misschien heb je zelfs wensen neergelegd bij de uitvaartondernemer.

Als dat allemaal niet het geval is, komt het erop neer dat jouw nabestaanden bezoek krijgen van de uitvaartondernemer. Hij of zij zal vragen stellen en zo door het proces heen lopen, om zo een plan te maken voor jouw uitvaart. De ervaring leert dat mensen die voorheen minder betrokken waren bij jouw leven, nu ineens veel meer betrokken zijn uit nieuwsgierigheid, schuldgevoel of wat dan ook. Vaak ontstaan dan al de eerste conflicten bij het regelen van de begrafenis of tijdens de begrafenis en het traject erna. Juridisch gezien gebeurt er wat anders. Er moeten een aantal systemen opgestart worden, waardoor de molen vanzelf gaat lopen.

De uitvaartondernemer

De eerste stap is dat de uitvaartondernemer een akte van overlijden afgeeft, die dan ingeschreven moet worden bij de gemeente. Dat betekent dat voor de hele wereld duidelijk is dat je overleden bent. Jouw overlijden wordt automatisch gemeld bij bepaalde instanties, zoals bijvoorbeeld bij jouw pensioenverzekeraar. Die weten dan dat er iets gebeurd is en gaan dan correspondentie opstellen. Hetzelfde doet de Belastingdienst.

Vervolgens moeten er administratieve dingen geregeld worden. Denk hierbij aan: bankrekeningen zijn vaak 'bevroren', deze moeten vrijkomen, er moeten woningen op naam gezet worden, er moet aangevraagd worden welke verzekeringen vrijvallen. Kortom, er is heel veel informatie nodig. Een aantal instanties werkt mee op basis van een goed verhaal en een kopie van de akte van overlijden. Er is echter ook

een aantal instanties dat het loket dichtdoet op het moment dat er geen verklaring van erfrecht van de notaris ligt.

Verklaring van erfrecht

Een verklaring van erfrecht is een verklaring van de notaris waarin de eindconclusie staat van een onderzoek. Het onderzoek bestaat feitelijk uit twee onderdelen.

Ten eerste verklaart de notaris dat er sprake is van een overlijden. Dat blijkt uit de akte van overlijden en de inschrijving ervan bij de Basisregistratie Personen (BRP).

Vervolgens kijkt de notaris of er testamenten zijn, of andere opgestelde documenten zoals een codicil. Als er geen testament is, is de wet van toepassing. Als er wel een testament is, wordt dat testament gevolgd voor zover dat kan.

Om een lang verhaal kort te maken, uiteindelijk komt de notaris tot de conclusie dat bepaalde mensen erfgenaam zijn. Die mensen worden aangeschreven en krijgen de vraag of ze ook erfgenaam willen zijn en zo ja in welke vorm. Dat heeft te maken met jouw financiële situatie. Het is geen goed idee om erfgenaam te worden van iemand die failliet is, het is een beter idee om erfgenaam te worden van iemand die wel geld nalaat. Let wel op: het wil niet zeggen dat wanneer er een positief saldo op de bankrekening staat er geen vuiltje aan de lucht is. Ook dan is het opletten geblazen.

Het is goed dat je weet hoe het proces gaat. Zoals je ziet, is het nuttig om de notaris erbij te betrekken in dit proces en de verklaring van erfrecht aan te vragen. Overigens: een verklaring van erfrecht is geen wettelijke verplichting en wordt dus lang niet in alle gevallen gevraagd. Vaak zie je dat mensen pas een notaris bellen als ze tegen een dicht loket aanlopen.

Een verklaring van erfrecht omvat feitelijk een tweetal conclusies. Conclusie één: wie zijn de erfgenamen, wie treedt in de rechten en plichten van de overledene? Wie neemt de verantwoordelijkheden over en krijgt ook eventuele positieve tegoeden?

Conclusie twee: wie gaat alles regelen? Dat kan op meerdere manieren vastgelegd worden. Als er één erfgenaam is, wordt die als degene aangewezen die alles mag regelen en tekenen.

Als er meerdere erfgenamen zijn, zijn zij in principe allemaal bevoegd om zaken te regelen. Dat is nogal onpraktisch, omdat ze dan steeds met zijn allen naar de bank en andere instanties moeten gaan om handtekeningen af te geven. Het is mogelijk een gevolmachtigde uit die erfgenamen te kiezen. Die gevolmachtigde handelt dan namens de andere erfgenamen en houdt als het goed is die andere erfgenamen op de hoogte. De meest praktische oplossing is om in je testament (dat kan dus niet buiten het testament) een executeur aan te wijzen. Die executeur heeft als taak om de nalatenschap af te wikkelen in het belang van alle erfgenamen en schuldeisers; dus mensen die geld krijgen of mensen die op een andere manier in het testament genoemd zijn. Op het moment dat je een executeur benoemt, zal hij of zij daarvoor tekenen en in de conclusie van de verklaring van erfrecht worden genoemd als zijnde de persoon die alles mag regelen.

Een verklaring van erfrecht kan ook wat ingewikkelder in te regelen zijn als je niet alleen in Nederland maar ook elders in Europa vermogen hebt. Dat kunnen banktegoeden zijn, maar nog belangrijker is onroerend goed. In dat geval bestaat de mogelijkheid om de Europese verklaring van erfrecht af te geven. Het systeem hiervan is echter totaal anders dan die van de reguliere verklaring van erfrecht.

De reguliere verklaring is oneindig houdbaar. Er staat een eindconclusie in waar geen verandering in zal komen, tenzij zich nieuw bewijs of nieuwe feiten voordoen. Bij een Europese verklaring van erfrecht wordt

een soort standaardjabloon uitgevoerd, dat is goedgekeurd door de Europese Unie en dus vertaald kan worden naar een willekeurige andere taal binnen de EU, zodat mensen weten waar bevoegde mensen staan en hoe ze precies bevoegd zijn. Deze verklaring heeft een geldigheidsduur van zes maanden en vervalt daarna. Als er een nieuwe verklaring nodig is, moet de notaris een nieuwe verklaring afgeven en al dan niet opnieuw onderzoek doen.

Met de verklaring van erfrecht kan dus gehandeld worden in het rechtsverkeer. Heb jij zo'n verklaring, dan kunnen jouw nabestaanden jouw nalatenschap afwikkelen. Er komt weer schot in de zaak.

De volgende fase bij het overlijden is dat er, nadat er duidelijkheid is gekomen in de financiële zaken, erfbelastingaangifte moet worden gedaan over jouw vermogen en moet worden bepaald wat de erfgenamen of eventueel legatarissen verkrijgen. Voordat de belastingaangifte gemaakt kan worden voor de erfbelasting moet er eerst geïventariseerd worden hoe de inkomstenbelasting voor het jaar van het overlijden is afgewikkeld. Er moet eerst IB-aangifte gedaan worden, voordat er erfbelastingaangifte gedaan kan worden. Vervolgens kijkt men naar de hoogte van banktegoeden. Eventuele schulden die er zijn, worden hiervan afgetrokken. Denk aan schulden voor onder andere begrafeniskosten. Vervolgens wordt gekeken of er onroerend goed is, of er buitenlandse vermogensbestanddelen zijn en wordt alles gewaardeerd.

De hoofdregel is dat men kijkt naar de datum van overlijden en alles wat daarna gebeurt, is het gelukje of de pech van de erfgenamen. Dit is met name relevant als er aandelen zijn die in waarde dalen vlak na het overlijden.

Er is een aantal spelregels bij de aangifte voor de erfbelasting. Ten eerste moet de aangifte binnen acht maanden na het overlijden zijn ingediend.

Onder omstandigheden kan hiervoor uitstel verleend worden. De fiscus vertelt er niet bij dat ze al na vijf maanden rente gaat berekenen over het bedrag dat uiteindelijk betaald moet worden. Dus als er niets betaald hoeft te worden, valt het mee, maar als er wel belasting betaald moet worden, dan zit je dus aan de rente van de fiscus die momenteel hoger is dan de rente die je krijgt op de spaarrekening. Punt van aandacht.

Vervolgens is een heikel punt de waardering van jouw woning. Deze wordt door de fiscus aangeslagen tegen de WOZ-waarde op het moment van overlijden (na aftrek van de hypothecaire geldlening die is gekoppeld aan deze woning), in dat jaar of het jaar erna. Voor veel mensen is de WOZ-waarde gevoelsmatig te hoog, bijvoorbeeld omdat de staat van onderhoud achterblijft bij andere woningen in de buurt. Op het moment dat er een hypotheekvrije woning is door het aflossen van de hypotheek of omdat er overlijdensrisicoverzekeringen zijn vrijgevallen, wordt de woning meegenomen voor de volledige WOZ-waarde. Opeens is er dan heel veel waarde ten opzichte van de situatie bij leven. Hoe meer erfgenamen krijgen, hoe hoger het belastingpercentage is. Het is dus in het belang van de erfgenamen om te zorgen dat de WOZ-waarde omlaaggaat. Ze kunnen daar zelf bezwaar tegen aantekenen en er zijn ook specialisten die zorgen dat bij de gemeente die waarde omlaag wordt gebracht. Het kan honderden, duizenden of soms tienduizenden euro's aan erfbelasting opleveren als de WOZ-waarde lager wordt ingeschaald dan standaard in de papieren van de gemeente stond.

Bezwaar maken tegen de WOZ-waarde kan zo lang duren dat de termijn van de erfbelasting verloopt. Degene die de afwikkeling van jouw testament regelt, krijgt dan een voorlopige aangifte waartegen hij dan later bezwaar kan maken, omdat er nieuw materiaal is; namelijk de verlaagde WOZ-waarde, waarna de voorlopige aanslag wordt herzien.

Een ander relevant punt bij de erfbelasting is dat als de tweede ouder komt te overlijden, er vaak al erfbelasting is betaald over een deel van de nalatenschap, omdat er een stukje van de kinderen moest wachten op het erfdeel bij het eerste overlijden. Dat stukje moet dus nu in mindering gebracht worden op het vermogen van de tweede ouder die nu als laatste komt te overlijden. Dat kan aanzienlijk zijn, vooral als daar fiscaal interessante rentetrucs op losgelaten zijn. Het is dus zaak om niet gewoon erfbelastingaangifte te doen, maar zich eerst goed in te lezen, om te zorgen dat het geld binnen de familie blijft en niet naar de fiscus gaat. Het lastige aan dit hele traject is, dat op het moment dat dit gaat spelen na het overlijden, het hoofd van mensen er niet naar staat om dit zakelijk op te pakken. De verklaring van erfrecht en erfbelasting wordt vaak geparkeerd of zo snel mogelijk ingevuld om er maar van af te zijn. Hier laten mensen dus serieus geld liggen.

‘Your legacy should be that you made it better than it was when you got it.’

Lee Iaccoca

Maak een lijstje voor jezelf of alle zaken goed geregeld zijn. Denk aan het volgende:

- Is er een recent testament?
- Is jouw administratie op orde, zodat de nabestaanden dingen goed kunnen vinden en regelen?
- Heb je jouw uitvaartwensen vastgelegd?

- Bewaar relevante gegevens zoveel mogelijk bij elkaar in een kluis en zorg dat de nabestaanden er tegen die tijd bij kunnen.

Inmiddels zijn in geheim 7 t/m 11 een flink aantal onderwerpen behandeld. Soms is het prettig om wat hulp te krijgen om te zien of in jouw situatie de zaken goed zijn geregeld. Als lezer van dit boek heb je exclusieve toegang tot uniek bonusmateriaal. We hebben voor jou een speciale website aangemaakt, waarin je de materialen kunt bekijken en/of downloaden. Ga naar www.babyseerstemiljoen.nl.

Hoe nu verder?

Een van de vragen die wij veel krijgen is: 'Kun je mij helpen?' En het antwoord hierop is 'ja'.

Christian de Kok

Om meer te weten over de mogelijkheden om jouw vermogen veilig te stellen voor de toekomst: neem een kijkje op de website **www.ekonotaris.nl**. Je kunt je daar aanmelden voor de nieuwsbrief met tips & tricks en actuele ontwikkelingen.

Ik geef regelmatig lezingen en webinars over diverse onderwerpen. Daarnaast ben je natuurlijk van harte welkom voor een gratis bespreking op kantoor of een videobespreking vanuit het gemak van de thuissituatie.

Harm van Wijk

Een aantal malen per jaar geef ik een gratis online training. Dit is een training waarbij we het hebben over succesvol beleggen en hoe je hiermee een gestage inkomstenstroom opbouwt.

Dit betekent dat het jou rust geeft, omdat je je nooit meer zorgen hoeft te maken over je beleggingen. Dus of je nu wilt beginnen met beleggen of al belegt, maar niet tevreden bent met het resultaat of een mooi resultaat hebt en dit wilt verbeteren, deze training zal je helpen. Ga naar **www.beleggen.com/training** voor meer informatie.

Tot slot nog dit

Ik verloor 90% van mijn spaargeld en was niet tevreden met de resultaten, dus ik veranderde wat ik deed. Einstein zei: 'De definitie van waanzin is steeds weer hetzelfde doen en een ander resultaat verwachten.' Als jij niet tevreden bent met de resultaten, verander dan wat je doet.

Jij verdient een geweldig pensioen waar je je geen zorgen hoeft te maken over je geld. Jij verdient een geweldig pensioen waarover je partner je vertelt: 'Wat fijn dat wij onze financiën op orde hebben.' Je verdient een geweldig pensioen, waarmee je kunt doen wat je wilt, wanneer je wilt en met wie je wilt.

Je verdient een geweldig pensioen!
En wij helpen je hier graag bij.

Harm van Wijk en Christian de Kok

Over de auteurs

Christian de Kok

Notaris mr. Christian de Kok is sinds 2000 werkzaam in de notariële wereld en is veelgevraagd spreker op het gebied van notariële zaken en bedrijfsvoering. De lessen die hij heeft geleerd in de behandeling van meer dan 10.000 zaken deelt hij in zijn interviews in landelijke en lokale media, waaronder RTL7, lezingen en presentaties. In 2016 interviewde hij in Orlando, Florida (VS) Calvin Klein over ondernemerschap. Christian schreef geschiedenis als eerste notaris die op 14 juni 2018 een blockchaintransactie verzorgde. Als lid van de Alliantie tegen financieel misbruik van ouderen maakt hij zich sterk voor de bescherming van kwetsbare ouderen.

Volg Christian op social media

LinkedIn: www.linkedin.com/in/christianpauldekok

Facebook: www.facebook.com/christian.dekok
eKo op Facebook: <https://www.facebook.com/ekonotaris>

Youtube: www.youtube.com/@christianpauldekok7991/featured

TikTok: www.tiktok.com/@christiandekok

Harm van Wijk

Harm van Wijk is een echte beleggingsexpert die te gast is geweest bij diverse programma's op radio en tv, waaronder EenVandaag, Netwerk, Rondom10, Radio 1, Radio 2, BNR, FinanceTelevision en Business Class.

Hij werkt samen met onder meer SNS Bank, Binck, Alex, Citi, ING Bank, BNP Paribas, MeXeM en Lynx en schreef voor De Financiële Telegraaf, BeursPlaza en Beurs.nl.

Na zijn studie bedrijfseconomie is hij in de financiële wereld beland en is hij zich steeds meer met beleggen gaan bezighouden. Hij was eerder verantwoordelijk voor het opzetten van de beleggingssites van SNS Bank, voor de marketing, verkoop, PR en business development bij BinckBank, werkte mee aan het opstarten van SNS FundCoach en de ABN Amro Turbo's en hij was sitemanager van De Financiële Telegraaf.

Harm is auteur van diverse boeken waaronder:

In 10 stappen succesvol beleggen

Handleiding geld verdienen met opties

26 manieren om passieve inkomsten op te bouwen

Harm is medeauteur van de boeken:

De meest gestelde vragen over de Bitcoin

De sleutel tot succes van duurzame energie

7 stappen naar beter beleggen

Harm is uitgever van de boeken:

De Kunst van het Verkrijgen van Geld, de Gouden Regels voor Geld Verdienen van P.T. Barnum

Het beproefde systeem om af te vallen en uw gezondheid te verbeteren van Dr. Dewey

De meest gestelde vragen over de Bitcoin (diverse auteurs).

Harm over zichzelf:

'Ik heb in de afgelopen jaren door de internetbubbel en de kredietcrisis wel het nodige voor mijn kiezen gehad. Ook hier geldt, dat als je er niet dood aan gaat, het je sterker maakt.

Mijn doel is om de kennis over beleggen, die ik in de afgelopen 30+ jaar heb opgedaan, te delen. Ik ben gefascineerd door beleggingsstrategieën en breng veel tijd door achter mijn scherm met Excel sheets en mijn beleggingssoftware.

Naast het schrijven van boeken en columns vind ik het erg leuk om voor een zaal te staan om particuliere beleggers te helpen. In de afgelopen jaren heb ik vele duizenden beleggers geholpen.

Ik kom nog dagelijks mensen tegen die worstelen met beleggen. Vanwege de vergrijzing en de economische verschuivingen (denk aan globalisering, robotisering, ICT, toenemende schulden bij overheden, bedrijven en particulieren en blockchain) wordt beleggen steeds belangrijker. Het is mijn missie om zoveel mogelijk mensen te helpen om succesvol te worden met beleggen en niet langer afhankelijk te zijn van de overheid of pensioenfondsen.

Wil je meer over mij weten? Stuur mij gerust een e-mail, of

Tweet op Twitter: www.twitter.com/beleggen_com

Link op LinkedIn: www.linkedin.com/in/harm-van-wijk

Like op Facebook www.facebook.com/BeleggenLive

Google: www.youtube.com/c/HarmvanWijk

Ik vind het leuk om iets van je horen!

Wat klanten over Harm zeggen:

'Voor ik jou leerde kennen, verloor ik geld. Sinds ik jouw systeem gebruik, verdien ik geld.'

Mr. W.J. de Vries-Mulder

'Ik ging nat en realiseerde me dat ik een systeem nodig had. Een heel goede methode, alles is onderbouwd met cijfers.'

Mohsin Mukhtar

'Harm is deskundig, analytisch en integer. Je moet het systeem volgen en dat is zeer lastig. Harm geeft hiervoor alle tools.'

René Lugtenburg

'Aan het systeem van Harm is grondig onderzoek vooraf gegaan. Het is concreet, zonder emoties en toepasbaar op alle aandelen.'

Bram Voermans

'Het door Harm ontwikkelde systeem is een uitstekend hulpmiddel om een bovengemiddeld rendement te halen.'

Peter Groeneboom

'Dankzij Harm heb ik minder kopzorgen. Het systeem geeft aan welke aandelen ik het beste kan kopen of verkopen. Emoties spelen geen rol meer, waardoor mijn rendementen hoog blijven.'

Nico Rutz

Kijk op **www.beleggen.com** voor meer testimonials.

Wil je meteen aan de slag en wil je de juiste begeleiding om succesvol te beleggen? Lees dan nu het hoofdstuk *Hoe nu verder?* En zet gewoon de eerste stap.

Nawoord

Harm van Wijk

Baby's eerste miljoen. Ontdek de 11 geheimen voor een financiële stabiele toekomst voor jouw gezin en jezelf.

Dat was de belofte die ik jou heb gedaan in de titel van dit boek. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen succesvol kan beleggen wanneer je dit stappenplan volgt. Doorloop de acties uit dit boek en maak gebruik van de hulpmiddelen die je kunt vinden op **www.beleggen.com/10stappen**. Als je wilt, dan help ik je graag hierbij.

Straks heb ook jij een maandelijks inkomen met aandelen en opties. Dat is wat ik je van harte gun. Stel je eens voor hoe je je dan zou voelen. Het gevoel van vrijheid, of het vertrouwen dat je dat hiermee kunt krijgen, is onbeschrijfelijk.

En nu jij!

Ik hoor graag wat je van dit boek vindt. Aan welke geheimen heb je het meest gehad en hoe hebben ze jou geholpen. Ik ontvang graag je feedback, juist ook als ik dingen kan verbeteren.

Ik stel het zeer op prijs als je een recensie over het boek schrijft op Managementboek.nl, Bol.com, Beleggen.com of op Google. Dit helpt mij bij de promotie van het boek, zodat ik nog meer mensen kan helpen. Bij voorbaat hartelijk dank voor de moeite. Je doet me hier een groot plezier mee!

Heb je na het lezen van het boek nog vragen? Stuur gerust een bericht naar **info@beleggen.com**.

Wil je meteen aan de slag? In het hoofdstuk *Hoe nu verder?* lees je hoe ik je hierbij kan helpen.

Bedankt

Dit boek is tot stand gekomen met hulp van een groot aantal mensen. In de eerste plaats mijn klanten, die ik heb mogen begeleiden tijdens het coachingsprogramma. Jullie vragen waren de basis voor de informatie, die ik in het boek heb opgenomen.

Dit boek heb ik deels geschreven in de weekenden en avonden. Lars en Sven, ik ben blij dat het boek nu af is en het bevestigt mij dat ik destijds de juiste actie heb ondernomen om jullie financieel een mooie start te geven. Niet alleen financieel, maar ook qua kennis en mindset.

Ook bedank ik de medelezers en speciale dank ook aan Daisy Goddijn en Giséla Fidder van Expertboek die ons hebben geholpen bij het schrijven van dit boek. Hierdoor was het een leuke ervaring en ben ik trots op dit resultaat.

Tot slot bedank ik jou, als lezer van dit boek. Voor jou heb ik dit tenslotte gedaan. En nu aan de slag! Ik wens je heel veel succes met jouw beleggingen.

Christian de Kok

Bijzonder hoe een open gesprek tussen Harm en mijzelf is uitgemond in een misschien wat a-typisch boek.

Het was ons gezamenlijke doel om mensen mee te nemen in ons verhaal en om duidelijk te maken wat er allemaal mogelijk is wanneer je de regie neemt over jouw leven en vermogen. Mijn vurige hoop is dan ook dat jij als lezer aan de slag gaat naar aanleiding van dit boek en jouw doelen behaalt voor een beter leven voor jezelf en jouw (klein)kinderen.

Bedankt

Afsluitend wil ik mijn vrouw Shaira bedanken voor haar steun en input bij het schrijven van dit boek. Daarnaast gaat mijn dank uit naar Debby Jongen en Inge Verheggen bij de ondersteuning van de totstandkoming van dit boek. Tot slot wil ik jou als lezer – mede namens jouw naasten – bedanken voor het kopen en lezen van dit boek en complimenteren dat je met de tips aan de slag bent gegaan.

BABY'S EERSTE MILJOEN

Ontdek de 11 geheimen voor een financieel stabiele toekomst voor jouw gezin en jezelf

ISBN/EAN boek: 978-94-93277-59-5

ISBN/EAN e-book: 978-94-93277-60-1

NUR-code: 794

Copyright © Harm van Wijk en Christian de Kok, 2023

Eerste druk

Redactie: Giséla Fidder, Expertboek

Vormgeving: Chris Pollen, Expertboek

Uitgever: Expertboek (www.expertboek.com)

BELANGRIJKE NOOT VOOR DE LEZER

De intellectuele eigendoms- en auteursrechten © van de inhoud en omslag van dit boek berusten bij de auteurs. Kleine citaten met expliciete bronvermelding zijn toegestaan. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op een andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of auteur.

Website uitgever:	www.expertboek.com
Website Christian de Kok (eKo notaris):	www.ekonotaris.nl
Website Harm van Wijk (Beleggen.com):	www.beleggen.com
Website boek:	www.babyseerstemiljoen.nl

DISCLAIMER

Aan de informatie in dit boek kunnen geen rechten worden ontleend. Iedere situatie is anders en kan andere juridische mogelijkheden en complicaties met zich meebrengen.

De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade die voortvloeit uit het gebruik van de informatie. Rekenvoorbeelden zijn gebaseerd op huidige regelgeving en zijn in dit boek vereenvoudigd weergegeven.

Alle publicaties en uitingen van de auteurs zijn beschermd door auteursrecht en andere intellectuele eigendomsrechten. Behalve voor persoonlijk en niet-commercieel gebruik, mag niets uit deze publicatie op welke manier dan ook veelevoudigd, gekopieerd of op een andere manier openbaar worden gemaakt, zonder dat de auteurs daar vooraf schriftelijke toestemming voor hebben gegeven.

BABY'S EERSTE MILJOEN

Je wilt je kinderen, kleinkinderen en jezelf het liefst een stabiele financiële toekomst bezorgen in de steeds complexer wordende wereld. Wat als je dit voor jouw (klein)kind kunt garanderen, ook als je er zelf niet meer bent?

In dit boek bundelen een notaris en een belegger hun krachten, om in heldere bewoordingen de belangrijkste geheimen te onthullen, die een grote invloed hebben op de financiële toekomst van jouw kind of kleinkind. In de eerste 6 geheimen lees je op welke manieren je je geld kan laten groeien. Geheim 7 t/m 11 gaan over de risico's die je loopt om je geld kwijt te raken, of in verkeerde handen te laten vallen.

Beleggingsexpert Harm van Wijk leert je een beproefde methode om vermogen op te bouwen voor jouw kinderen en kleinkinderen. Notaris Christian de Kok beschrijft daarnaast hoe je jouw vermogen, kwaliteit van leven en nalatenschap veiligstelt.

Lees dit boek en:

- Ontvang het stappenplan waarmee je ervoor zorgt dat je (klein)kind een mooi vermogen opbouwt.
- Leer het geheim van het bouwen van een financieel stabiele toekomst voor jezelf en je gezin.
- Voorkom dat je onnodig erfbelasting en zorgbijdrage betaalt.
- Maak een financieel plan zonder dat je hier veel tijd en geld aan kwijt bent.
- Ontdek hoe de financiële kant van de samenleving achter de schermen werkt.

Notaris mr. Christian de Kok is sinds 2000 werkzaam in de notariële wereld en is veelgevraagd spreker op het gebied van notariële zaken en bedrijfsvoering. De lessen die hij heeft geleerd in de behandeling van meer dan 10.000 zaken deelt hij in zijn interviews in landelijke en lokale media, waaronder RTL7, lezingen en presentaties. Christian schreef geschiedenis als eerste notaris die in 2018 een blockchaintransactie verzorgde. Als lid van de Alliantie tegen financieel misbruik van ouderen maakt hij zich sterk voor de bescherming van kwetsbare ouderen.

Harm van Wijk is de oprichter en hoofd-beleggingsexpert van Beleggen.com. Hij heeft de afgelopen jaren niks anders gedaan dan particulieren ondersteunen met beleggen in aandelen en opties. Als grensverleggende beleggingsexpert is hij bekend van zijn boek 'In 10 stappen succesvol beleggen' en optredens bij onder andere Eenvandaag, Netwerk, BNR nieuwsradio, Radio 1, Radio 2, RTL Business Class, Beleggersfair, Finance Television. Hij werkt samen met onder meer SNS Bank, Binck, Alex, Citi, ING Bank, BNP Paribas, MeXeM en Lynx en schreef voor De Financiële Telegraaf, BeursPlaza en Beurs.nl.

ISBN 978-94-93277-59-5

9 789493 277595 >